

Gjøvik, 5. oktober 2017.

J.nr./referanse: 30-17/GK/ks

TIL KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Roar Løken Lunder, leder (H)

Undis Scheslien, nestleder (Sp)

Thomas Longva (V)

Hans Olav Lahlum (Sv)

Jorun A. Lilleeng (Ap)

Kopi sendt:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Det innkalles herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Torsdag 12. oktober 2017

Tid: Kl. 0830 – ca 1430

Sted: Møterom 1. etasje, Gjøvik rådhus/Øvre Torvgate 26

Vedlagt følger saksliste og saksdokumenter.

Endringer i kontrollutvalget – vedtak i kommunestyret den 28/9-17:

I k.sak 90/2017 ble Jorun A. Lilleeng valgt som nytt medlem i kontrollutvalget etter Irene Kalrasten. I den forbindelse vil møtet bli innledet med en introduksjon til utvalgets oppgaver og ansvar.

Deltakelse fra andre i møtet:

- **Innlandet Revisjon IKS:**
 - Sak 60 – Vurdering av oppfølging av byggesak: Forvaltningsrevisor/jurist Birgitte Bue Mathisen orienterer. Saken er satt opp til behandling kl. 1015.
 - Sak 62 – Regnskapsrevisjon: Ny oppdragsansvarlig revisor Ingebjørg Dybdal orienterer. Saken er satt opp til behandling kl. 1300.
 - Sak 64 og 65 – Innlandet Revisjon IKS: Daglig leder Bjørg Hagen orienterer. Sakene tas etter sak 60.

Eventuelt forfall til møtet bes meddelt snarest til undertegnede på telefon/sms til 995 77 903, eller e-post til kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik

Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I GJØVIK KOMMUNE

Torsdag 12. oktober 2017 kl. 0830

(Møterom «Gjøvik», rådhuset)

SAK NR. 59/2017	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 28.09.2017
SAK NR. 60/2017	VURDERING AV OPPFØLGING AV BYGGESAK – BERGKRISTALLEN 20
SAK NR. 61/2017	HENVENDELSE TIL KONTROLLUTVALGET - TEMA EIENDOM AS OG GJØVIK KOMMUNE
SAK NR. 62/2017	REGNSKAPSREVISJON: STRATEGI FOR REVISJON AV KOMMUNEREGNSKAPET FOR 2017
SAK NR. 63/2017	TERTIALRAPPORT 2/2017 FRA INNLANDET REVISJON IKS
SAK NR. 64/2017	INNLANDET REVISJON IKS: SAMMENLIGNING AV REVISJONSKOSTNADER (BENCHMARKING) OG UTVIKLING AV SELSKAPET
SAK NR. 65/2017	OPPDRAGSAVTALE MED INNLANDET REVISJON IKS FOR 2018
SAK NR. 66/2017	KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT FOR 2018
SAK NR. 67/2017	OPPFØLGING AV REVISJONSRAPPORT – UTBETALING AV TILSKUDD TIL PRIVATE BARNEHAGER
SAK NR. 68/2017	REFERATSAKER

Gjøvik, 4. oktober 2017.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Rådmannen
- Vararepresentantene til kontrollutvalget

SAK NR. 59/2017

Gjøvik kommune

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 28.09.2017

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	12.10.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 28.09.2017

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 28.09.2017 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Møteprotokoll fra forrige møte i kontrollutvalget legges herved frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Torsdag 28. september 2017 holdt kontrollutvalget møte i Gjøvik rådhus fra kl. 0830 – 1445.

Som medlemmer møtte:

Roar Løken Lunder, leder (H)
Undis Scheslien, nestleder (Sp)
Thomas Longva (V)

Følgende medlem hadde meldt forfall:

Hans Olav Lahlum (Sv)
Irene Kalrasten (Ap)

Følgende varamedlem møtte:

Kari Bergum (Ap), personlig vara for Irene Kalrasten (Ap).

Følgende varamedlem hadde meldt forfall:

Erik Evenrud (MdG), personlig vara for Hans Olav Lahlum

Ellers møtte:

Fra administrasjonen: Rådmann Magnus Mathisen (sak 56), kommunalsjef Marit Lium Dahlborg (sak 55 og 56), plansjef Lars Engelién (sak 55), leder for Byggesak Pål Arne Bustad (sak 55), kultursjef Arne Moen (sak 57) og kultursekretær Irene Nesthun (sak 57).
Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor Kristian Lein (sak 58) og forvaltningsrevisor/jurist Birgitte Bue Mathisen (sak 58).
Sekretariatet: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret v/ordfører, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, rådmannen, Innlandet Revisjon IKS, Oppland Arbeiderblad og Gjøviks Blad.

**Utvalgsmøtet ble satt kl. 0830 med Roar Løken Lunder som møteleder.
Innkalling og saksliste ble enstemmig godkjent.**

Til behandling:

SAK NR. 53/2017

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 24.08.2017

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 24.08.2017 godkjennes.
---------------------------	---

SAK NR. 54/2016

**HENVENDELSE TIL KONTROLLUTVALGET VEDR.
GJØVIK FRIVILLIGHETSSENTRAL**

Fra behandlingen:

Utvalgsleder reiste innledningsvis spørsmål om lukking av møtet i forbindelse med behandlingen av saken. Møtet ble lukket under

drøftingen av lukningsgrunnen. Kontrollutvalget besluttet enstemmig å lukke møtet, jf. kommunelovens § 31, jf. offentlighetslovens § 13.

Henverdeler til kontrollutvalget ble gjennomgått og drøftet.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Kontrollutvalget tar mottatte henvendelser til orientering. 2. Før kontrollutvalget tar stilling til eventuell oppfølging av mottatte henvendelser ønsker kontrollutvalget mer kunnskap om Frivillighetssentralens organisering og drift. Rådmannen/administrasjonen inviteres til å orientere.
---------------------------	--

SAK NR. 55/2017

**REGULERINGSPLANER/DISPENSASJONSSØKNADER OG
OPPFØLGING AV HENVENDELSE VEDR. KONKRET
BYGGESAK**

Fra behandlingen:

Under første del av saken orienterte plansjef Lars Engeli om regelverket omkring plankrav, vurderinger av behovet revidering av eldre planer og omfanget av dispensasjoner fra reguleringsplaner i Gjøvik kommune.

Under andre del av saken orienterte leder for Byggesak Pål Arne Bustad om den konkrete byggesaken, saksgangen i ulovlighetsoppfølgingen og behandling av dispensasjonssøknad. Kommunalsjef Marit Lium Dahlborg supplerte presentasjonen.

Følgende tilleggskdokumenter ble referert:

- E-post av 21.09.2017 fra Johan Slåtsveen til kontrollutvalget
- E-post av 27.09.2017 fra Johan Slåtsveen til kontrollutvalget

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Plansjefens orientering om status for arbeidet med oppdatering av gamle reguleringsplaner kommunenes og dispensasjonspraksis for byggesaker i Gjøvik kommune tas til orientering. 2. Byggesakleders presentasjon av den konkrete byggesaken tas til orientering, herunder administrasjonens vurdering av påstanden om forskjellsbehandling i saksbehandlingen. 3. Kontrollutvalget tar til orientering at den konkrete byggesaken er klagebehandlet i Gjøvik kommune den 12.04.2016 (Utvalg for kultur og teknisk) og av Fylkesmannen i Oppland den 10.11.2016 der kommunens vedtak ble stadfestet. 4. Før kontrollutvalget tar endelig stilling til eventuelle videre undersøkelser i saken vil kontrollutvalget søke juridisk bistand hos Innlandet Revisjon IKS for å drøfte mulighetene for en grundigere kontroll.
---------------------------	--

Fra behandlingen:

Rådmann Magnus Mathisen og kommunalsjef Marit Lium Dahlborg orienterte om rådmannens system for oppfølging og status for konkrete saker/kommunestyrevedtak etterspurt av kontrollutvalget.

Følgende dokument var ettersendt saken:

- Svar på kontrollutvalgets forundersøkelse om oppfølging av politiske vedtak (brev av 26.10.2017 fra rådmannen til kontrollutvalget)

Vedtak, enstemmig:

1. Rådmannens redegjørelse tas til orientering.
2. Kontrollutvalget har inntrykk av at rådmannen har etablert et tilfredsstillende system for oppfølging av politiske vedtak, herunder tilfredsstillende system for løpende rapportering til politikerne om status i tertialrapporteringen.
3. Med bakgrunn i rådmannens tilbakemelding har kontrollutvalget inntrykk av at de seks utvalgte kommunestyrevedtakene fra 2015 og 2016 er fulgt opp på tilfredsstillende måte.

Fra behandlingen:

Kultursjef Arne Moen og kultursekretær Irene Nesthun orienterte om oppfølging av kommunestyrets vedtak i kommunestyresak 41/2015 (Kunst i Gjøvik kommune - prosjektrapport):

1. Mottatt rapport, «Kunst i Gjøvik kommune», vedlegg 2, tas til orientering.
2. Administrativt ansvar for oppfølging av kommunens kunst tillegges rådmannen. Ansvar for sikring og vedlikehold av det enkelte kunstverk tillegges den som har vedlikeholdsansvar for det bygg eller område/areal der verket er plassert.
3. Foreslått administrativt kunstutvalg nedsettes ikke. Oppgaver som var tiltenkt slikt utvalg ivaretas av rådmannen.
4. Fremlagt forslag til instruks for forvaltning av kunst i kommunens virksomheter og institusjoner, vedlegg 4, godkjennes, og legges til grunn ved det videre arbeidet med kunst i Gjøvik kommune.
5. Gjøvik kommune tar i bruk internt meldingsskjema og brukeravtale for kommunale kunstverk, tilsvarende mal fra KORO, vedlegg 5 og 6.
6. Arbeidet med enkel merking av kommunens kunst iverksettes innenfor rådmannens driftsramme.

7. *Det lages en formidlingsplan for kunst som er i Gjøvik kommunes eie.*
8. *Registrering av kunst i Rådhuset fullføres innen 2015*
9. *Kunst og utsmykning i kommunens kirkelige rom skal være registrert gjennom dertil vedtatte system. Det meldes årlig om eventuelle endringer til ansvarlig eier*
10. *En oppdatert presentasjon av åpent tilgjengelig kunst, utsmykking og minnesmerkes gjøres tilgjengelig i Gjøvik kommunes offentlige nettportal.*

Øvrige forslag til tiltak og finansiering av disse, herunder QR-merking av kunstverk, vurderes ved utarbeidelse av de årlige styringsdokumenter.

Vedtatt Instruks for forvaltning av kunst i Gjøvik kommunes virksomheter og institusjoner ble presentert sammen med rutiner og aktuelle skjema.

Vedtak, enstemmig:

1. Administrasjonens presentasjon av kommunens rutiner for registrering og sikring av kunst tas til orientering.
2. Kontrollutvalget har inntrykk av at Gjøvik kommune har etablert tilfredsstillende rutiner for registrering av kunst.
3. Når det gjelder sikring av kunst stiller kontrollutvalget spørsmål om det bør utarbeides en oversikt over spesielt verdifulle gjenstander slik at disse kan sikres på tilfredsstillende måte. Kontrollutvalget anbefaler i den forbindelse en risikovurdering for å avdekke om gjenstander med høy verdi er utsatt for høy risiko for å bli skadet, stjålet eller på annen måte bli borte.
4. Kontrollutvalget oppfordrer rådmannen til å avklare behovet for forsikring av spesielt verdifulle kunstgjenstander.
5. Kontrollutvalget støtter administrasjonens arbeid med tilgjengeliggjøring av kommunens kunst overfor befolkningen, herunder den nye appen «Byvandring i Gjøvik» som gir informasjon om skulpturer og andre kunstverk ute i det offentlige rom.

SAK NR. 58/2017

PROSJEKTPLAN: OPPFØLGING AV OPPDRAG FRA KOMMUNESTYRET -OMORGANISERING AV GJØVIK KRISESENTER

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS ved oppdragsansvarlig revisor Kristian Lein presenterte prosjektplanen sammen med nytilsatt forvaltningsrevisor/jurist Birgitte Bue Mathisen.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Fremlagt prosjektplan for gjennomføring av kommunestyrets oppdrag godkjennes med følgende problemstillinger: • Er kommunestyrets sak 62/2017 (sak: Endring av organisasjonsmodell for Gjøvik krisesenter - ny behandling etter høring)forsvarlig utredet? • I hvor stor grad stemmer påstandene som fremsettes om en eller flere politikere? Det foretas en kartlegging av påståtte uttalelser gitt av aktuelle politikere i saken omkring omdanning av Gjøvik Krisesenter IKS til vertskommunesamarbeid. 2. Målsettingen er å fremlegge sluttrapport i siste møte i kontrollutvalget i 2017.
---------------------------	---

Gjøvik, 28. september 2017. _____ Roar Løken Lunder leder	RETT UTSKRIFT: Gjøvik, 28. september 2017. _____ Kjetil Solbrækken utvalgssekretær
--	---

NESTE MØTE

Dato:
Tidspunkt:
Aktuelle saker:

TORSDAG 12. OKTOBER 2017
KL. 0830

- *Vurdering av kontroll med saksbehandlingen i byggesak (KU-sak 55/17)*
- *Henvendelse til kontrollutvalget*
- *Eksterne tilsynsrapporter – kartlegging og vurdering mht. oppfølging av kontrollutvalget (KU-sak 22/17).*
- *Regnskapsrevisjon: Revisjonsstrategi 2017*
- *Kontrollutvalgets budsjett 2018*

- *Oppdragsavtale mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS for 2018*
- *Innlandet Revisjon IKS: Sammenligning av revisjonskostnader (benchmarking) og utvikling av selskapet*

Saker planlagt 30/11-17:

- *Gjøvik Kriesesenter IKS – oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelse (KU-sak 40/17)*
- *Frivillighetssentralen – orientering (KU-sak 54/17)*
- *Revisjonsrapport - Oppfølging av oppdrag fra kommunestyret (KU-sak 49/17 og 58/17):*
 - a) *Forsvarlig saksbehandling*
 - b) *Kartlegging av påstander*

Saker til oppfølging senere møter (tidspunkt ikke fastsatt):

- *Kommunes arbeid mot arbeidslivskriminalitet inkl. oppfølging av to politiske vedtak (KU-sak 50/17, pkt. 3)*
- *Vurdering av forvaltningsrevisjonsprosjekter 2018:*
 - *PP-tjenesten (KU-sak 50/17, pkt. 4).*
 - *Sykefraværarbeidet i Gjøvik kommune (KU-sak 79/16)*
 - *Psykiatri (KU-sak 70/16)*
 - *Målstyring (KU-sak 77/16)*
- *Tema fra kontrollutvalgskonferansen 2017 til drøfting (KU-sak 51/17):*
 - *Varsling og ytringsfrihet*
 - *Korrupsjon*
- *Internkontroll: Risikovurderinger på tjenestenivå (KU-sak 12/16)*
- *Orienteringer v/økonomisjef:*
 - *Status økonomisystem og deltakelse i pilotprosjekter Framsikt (KU-sak 66/16)*
 - *Kostra-analyse v/bruk av Framsikt Analyse.*

Bestillinger til sekretariatet:

- *Eksterne tilsynsrapporter - kartlegging/orientering (KU-sak 22/17).*
- *Oppfølging av politiske vedtak – årlig sak (KU-sak 50/17 pkt. 5)*

Bestillinger til Innlandet Revisjon IKS:

- *Oppfølging etter Helsetilsynets rapport (KU-sak 70/16)*
- *Forvaltningsrevisjonsprosjekt: Kommunens rusomsorg (KU-sak 78/16)*
- *Oppfølging av oppdrag fra kommunestyret (KU-sak 49/17):*
 - c) *Prosjektplan/revisjonsprosjekt – forsvarlig saksbehandling*
 - d) *Kartlegging av påstander*

Møteplan for 2017:

- Torsdag 19.01.17 kl. 0845
- Torsdag 23.02.17 kl. 0845 – i tillegg til opprinnelig møteplan
- ~~Torsdag 09.03.17 kl. 0845~~ - avlyst
- Torsdag 30.03.17 kl. 0845 – i tillegg til opprinnelig møteplan
- Torsdag 20.04.17 kl. 0845
- Torsdag 11.05.17 kl. 0845
- ~~Torsdag 15.06.17 kl. 0845~~ – endret til fredag 23.06.17 kl. 0830
- Torsdag 24.08.17 kl. 0830
- Torsdag 28.09.17 kl. 0830 – i tillegg til opprinnelig møteplan
- Torsdag 12.10.17 kl. 0830
- Torsdag 30.11.17 kl. 0830

Gjøvik kommune**VURDERING AV OPPFØLGING AV BYGGESAK –
BERGKRYSTALLEN 20**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	12.10.2017	Sekretær Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Henvendelse til kontrollutvalget (e-post av 13/8-17 fra Johan Slåtsveen)	Vedlegg 1
2. E-post fra Johan Slåtsveen av 17/9-17	Vedlegg 2
3. E-post fra Johan Slåtsveen av 21/9-17	Vedlegg 3
4. E-post fra Johan Slåtsveen av 27/9-17	Vedlegg 4
5. E-post fra Johan Slåtsveen av 29/9-17	Vedlegg 5
6. Fylkesmannens vedtak i klagesak (brev av 10.11.2017)	Vedlegg 6
7. Svar på klage på saksbehandling og anmodning om tilsyn (brev av 23.08.2017 fra Fylkesmannen i Oppland til Johan Slåtsveen)	Vedlegg 7

FORSLAG TIL VEDTAK:

--

SAKSOPPLYSNINGER:**Fakta:**

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte den 24/8-17 en henvendelse med bl.a. påstand om forskjellsbehandling i forbindelse med en konkret byggesak.

Ut fra en helhetsvurdering besluttet kontrollutvalget å kartlegge saken nærmere, samtidig som man også ønsket å få innblikk i dispensasjonspraksisen generelt i Gjøvik kommune, herunder arbeidet med fornying av reguleringsplanene. Med bakgrunn i bestilling fra kontrollutvalget orienterte rådmannen i kontrollutvalgets møte den 28.09.2017 om:

- *Omfanget av dispensasjoner fra reguleringsplaner generelt i Gjøvik kommune.*
- *Status for arbeidet med oppdatering av gamle reguleringsplaner.*
- *Omfanget av dispensasjoner fra reguleringsplanen for området som omfatter den konkrete saken.*
- *Rådmannens vurdering av påstanden om forskjellsbehandling i den konkrete saken.*

Når det gjaldt den konkrete byggesaken fattet kontrollutvalget fattet slik vedtak den 28.09.2017:

- ***Kontrollutvalget tar til orientering at den konkrete byggesaken er klagebehandlet i Gjøvik kommune den 12.04.2016 (Utvalg for kultur og teknisk) og av Fylkesmannen i Oppland den 10.11.2016 der kommunens vedtak ble stadfestet.***
- ***Før kontrollutvalget tar endelig stilling til eventuelle videre undersøkelser i saken vil kontrollutvalget søke juridisk bistand hos Innlandet Revisjon IKS for å drøfte mulighetene for en grundigere kontroll.***

Innlandet Revisjon IKS er invitert til å delta under behandlingen av saken.

Saken er en drøftingssak og legges derfor frem uten forslag til vedtak.

Vurdering:

Når det gjelder henvendelser fra andre enn kommunestyret og revisjonen er det opp til kontrollutvalget selv å vurdere om man ønsker å prioritere saken.

Innledningsvis må vurderes om saken ligger innenfor kontrollutvalgets myndighetsområde. Kontroll med forvaltningens etterlevelse av lover/regler, herunder spørsmål knyttet til prinsippet om likebehandling, er innenfor kontrollutvalgets myndighetsområde.

Det fremgår av lovverket at kontrollutvalget ikke er et klageorgan, dvs. at kontrollutvalget ikke har anledning til å behandle klager på enkeltsaker. At kontrollutvalget ber om informasjon i saken kan derfor lett oppfattes som en form for klagebehandling, selv om hensikten til kontrollutvalget ensidig er å belyse formelle sider ved saksbehandlingen.

At saken er klagebehandlet hos Fylkesmannen som uavhengig instans bør trygge kontrollutvalget på at saken er tilstrekkelig prøvd. Fylkesmannen bl.a. vurdert om det er begått saksbehandlingsfeil i form av usaklig forskjellsbehandling. Dette fremgår av Fylkesmannens vedtak (se vedlegg 6), jf. også av brev fra Fylkesmannen til Johan Slåtsveen av 23.08.2017 (se vedlegg 7).

Når kontrollutvalget likevel ønsker innsikt i saken er det for å forstå hvordan forvaltningen (både kommunen og Fylkesmannen) begrunner sine konklusjoner i enkeltsaker. Dette gjøres dels for å få innsikt i den konkrete saken og dels for å øke kontrollutvalgets generelle innsikt i hvilke krav som gjelder for forvaltningen for saklig begrunnelse ved avslag i enkeltsaker.

Vedr. klagebehandlingen hos Fylkesmannen:

(kilde: fylkesmannen.no)

Forvaltningsloven § 33 (saksforberedelsen i klagesak).

Om **forberedelse** m.m. av klagesaker gjelder kapittel IV og V tilsvarende, når ikke annet følger av reglene i denne paragraf.

Underinstansen skal foreta de **undersøkelser** klagen gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet. Dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal underinstansen avvise saken, jfr. dog § 31.

Når noen reknes som **motpart** i saken skal underinstansen varsle vedkommende snarest mulig, jfr. likevel § 16 tredje ledd. Samtidig skal settes frist for å **gi uttalelse**. Varsles klagemotparten ved brev, skal kopi av klagen vedlegges med mindre parten etter § 19 kan nektes adgang til den.

Blir det ikke truffet avgjørelse som nevnt i annet ledd, skal sakens dokumenter sendes klageinstansen så snart saken er **tilrettelagt**. Dersom underinstansen gir til klageinstansen uttalelse som partene kan kreve å få se uten hinder av § 19, skal den sende kopi til partene med mindre Kongen er klageinstans.

Noen særregler i Plan og bygningsloven (PBL)

- Det kan i byggesaken ikke klages på forhold som er avgjort i bindende reguleringsplan, ved dispensasjon eller i tidligere vedtak i byggesaken, og hvor klagefristen for disse vedtakene er utløpt. Dersom det finnes hensiktsmessig, kan klagen realitetsbehandles i stedet for å avvises. (PBL § 1-9 andre ledd)
- Klagesaker skal forberedes av kommunen og oversendes til klageinstansen så snart saken er tilrettelagt, og senest innen 8 uker. Samme frist gjelder der kommunen tar klagen helt til følge og fatter et nytt vedtak. Fristen gjelder for klage i alle byggesaker, herunder klage i byggesaker der tiltaket krever dispensasjon fra bestemmelser gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven (SAK § 7-1 og § 7-4)

Hva innebærer dette?

- Har man gjort en god jobb ved førstegangsbehandlingen?
Hvis ja = kan være kort. Men nye anførsler i klagen MÅ vurderes selv om de ikke gir grunn til omgjøring
Hvis nei = dette må repareres!
- Er det behov for befaring/besiktigelse?
- Ta klager på alvor
- Vær så konkret som mulig – bruk relevante rettskilder
- Vurder oppsettende virkning – selv om det ikke eksplisitt er bedt om det.

Fylkesmannens kompetanse – fvl § 34

- Klageinstansen skal **påse at saken er så godt opplyst som mulig** før vedtak treffes. Den kan pålegge underinstansen å foreta nærmere undersøkelser m.m. (§ 33 siste ledd)
- Dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal klageinstansen avvise saken, jfr. dog § 31. Klageinstansen er ikke bundet av at underinstansen har ansett vilkårene for å foreligge.
- Tas klagen under behandling, kan klageinstansen **prøve alle sider av saken** og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Den skal **vurdere** de synspunkter som klageren kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av ham. Der statlig organ er klageinstans for vedtak

truffet av en kommune eller fylkeskommune, skal klageinstansen legge vekt på **hensynet til det kommunale selvstyre** ved prøving av det **frie skjønn**.

- Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.
- Begrenset endringskompetanse i reguleringsplanklager, jf. rundskriv T-8/86

Vedr. prinsippet om likebehandling i forvaltningen:

(kilde: jusinfo.no)

Forbudet mot usaklig/urimelig forskjellsbehandling bygger på et krav om likhet for forvaltningen, og at et slikt likhetsprinsipp legger et rettslig bånd på forvaltningens skjønnsutøvelse.

Likhetsprinsippet er et ulovfestet prinsipp om at like tilfeller skal behandles likt i den grad ikke relevante hensyn begrunner forskjellsbehandling.

Det er naturligvis tillatt å forskjellsbehandle, så lenge forskjellsbehandlingen er saklig begrunnet. Forvaltningens oppgave er jo ofte nettopp å forskjellsbehandle gjennom å foreta politiske prioriteringer, slik at noen får dispensasjon og andre ikke, uten at det alltid er lett å se hvorfor den ene fikk, men den andre ikke. Man kan også når som helst sette et tak for tildelinger eller dispensasjoner eller plutselig å bestemme og stramme inn praksis. Forvaltningen står også svært fritt når det gjelder å vektlegge hensyn, slik at de kan vektlegge mindre forskjeller ulikt i saker, som for øvrig ellers står svært likt.

Forvaltningen kan dermed utvilsomt forskjellsbehandle (og gjør det også i det daglige), men forskjellsbehandlingen må være saklig. Et likt tilfelle skal som et utgangspunkt behandles likt. Imidlertid vil man i de fleste tilfeller normalt kunne finne forskjeller mellom tilfellene som begrunner forskjellsbehandling. I de fleste tilfeller vil det også være saklig å begrunne et avslag med at muligheten er brukt opp, fordi at andre har søkt først. Eksempelvis ved byggesøknader, der tidligere like boliger har fått dispensasjoner, mens bygningsmyndighetene ved sistemann finner at området nå er for fortettet eller andre hensyn har endret seg.

Den rettslige avgrensning for om forskjellsbehandlingen må være saklig, vil være at begrunnelsen for å forskjellsbehandle fra like tilfeller må ligge innenfor lovens formål på en eller annen måte. Dersom man forskjellsbehandler ut fra hensyn som ligger fullstendig utenfor lovens formål, så kan forskjellsbehandlingen undertiden være usaklig i slik grad at vedtaket ansees som ugyldig. I forhold til utenforliggende hensyn som behandles nedenfor, vil vurderingene der ofte gå ut på det samme. Utenforliggende hensyn har imidlertid sitt utgangspunkt i at det er tatt hensyn som er irrelevante for loven, mens usaklig forskjellsbehandling har det elementet at andre har blitt behandlet på en bedre måte, og at det i vedtaket ikke finnes saklig grunn for at vedkommende ikke skal anses på samme måte.

VEDLEGG 1

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Johan Slåtsveen [<mailto:j-slaats@online.no>]

Sendt: 13. august 2017 23:16

Til: rlunder@gmail.com; kjetil@kontrollutvalget.no; undis.scheslien@forbrukerradet.no

Kopi: Rundsveen, Mette; Lukas Asbjørnsen Kompelien; Dag Steinar Kompelien

Emne: Ønske om behandling i kontrollutvalget.

Hei.

På vegne av hjemmelshaver, Lukas Kompelien, ber jeg herved om at byggesak 15/187 tas opp til vurdering.

Dette på grunnlag av en saksbehandling som er merkelig sett fra både menigmann og undertegnede som har jobbet som byggesaksbehandler.

I korthet ønskes det en befarings med ekstra vurdering av om en eiendom er egnet til utnyttelse av underetasje.

Administrasjonens saksbehandler har skrevet i et utgående dokument at det aldri har blitt mottatt, eller saksbehandlet dispensasjon i dette området. Dette til tross for at reguleringsplanen er ca 50 år gammel.

Dette er senere blitt erkjent av saksbehandler som uriktige opplysninger. Da har vi en situasjon der saksbehandler har skrevet falske saksopplysninger i saken.

Min påstand er følgende:

- Saksbehandler har skrevet falske saksopplysninger i saken.
- Saksbehandler har ikke vurdert likhetsprinsipp i saken. Hver gang vi spør, så nekter Gjøvik kommune og gi oss opplysninger om dispensasjoner innenfor området.

Dette fører til en stygg forskjellsbehandling, diktatorisk og falsk saksbehandling i denne byggesak.

Vi ber om at det gjennomføres en befarings på eiendommen slik at Kontrollutvalget kan få et riktig bilde av saken.

Mvh

Johan Slåtsveen

tel 41522987

VEDLEGG 2

Fra: Johan Slåtsveen [<mailto:j-slaats@online.no>]

Sendt: 17. september 2017 23:16

Til: Kjetil Solbrækken; Magnus.Mathisen@gjovik.kommune.no

Kopi: rlunder@gmail.com; dag.kessel@nrk.no; tips@oa.no; Lukas Asbjørnsen Kompelien; Dag Steinar Kompelien

Emne: Byggesak til behandling i kontrollutvalget 28. september.

Hei.

Viser til tilbakemelding fra forrige møte. Jeg var dessverre på ferie og forhindret fra å møte.

Jeg forutsetter at vi kan møte i kontrollutvalget den 28. september for å belyse saken fra vår side.

Jeg ber om at vedlagte bilder kan vises på storskjerm slik at saken kan belyses i sin helhet.

Jeg ber herved rådmann Magnus Mathisen om å ta med seg følgende dokumentasjon:

Status for bevaring /vern av boliger i Bergkrystallen. Dette skal dokumenteres med lovlig fattet vedtak.

Saksbehandler for byggesak i Gjøvik har skrevet følgende påstand i saken: Gjøvik kommune har ikke mottatt eller saksbehandlet dispensasjoner innenfor dette reguleringsområde.

Dersom det ikke har blitt saksbehandlet dispensasjoner innenfor dette reguleringsområdet fra 1967 og frem til idag, ber jeg om saksbehandlers vurdering av hvorfor denne eiendommen skal behandles strengere. Denne vurderingen skal være i henhold til likhetsprinsippet. Dette skal være i saken og det bes om at det dokumenteres i hvilket dokument i saken denne vurderingen er skrevet.

Marit Lium Dahlberg har skrevet følgende påstand i saken: Likhetsprinsippet har ikke blitt vurdert da det ikke har vært lignende saker innenfor reguleringsområdet.

Jeg ber herved om at alle søknader og vurderinger rundt bygging av sokkeletasje og terrengbearbeiding fra 1967 og frem til idag legges frem med saksnr og gards og bruksnummer. Dette har vi skriftlig bedt om 2 ganger tidligere, men Gjøvik kommune nekter å legge frem dokumentasjon på hvilke saker som er vurdert.

Jeg ber herved om en redegjørelse for hvorfor leieboere i Bergkrystallen nr 20 ble kastet ut. Den eiendommen har oppfylt alle krav i henhold til Plan og bygningslovens tekniske bestemmelser, inklusiv parkering på egen tomt. Søknad om utnyttelse av underetasje ble sendt på deres oppfordring og i samråd med opprinnelig saksbehandler.

I Bergkrystallen nr 18 er Gjøvik kommune kjent med at det er utleieenheter som ikke er omsøkt, og ikke tilfredsstiller krav til f.eks parkering. Der står bilene parkert i vegen til sjenanse for andre brukere. Er det likhet for loven når en eiendom som oppfyller alle tekniske krav må kaste ut sine leieboere, og ikke naboeiendommen som ikke oppfyller tekniske krav?

Vi forbeholder oss retten til å stille spørsmål i kontrollutvalget rundt saksbehandlers brev til Fylkesmann.

All dokumentasjon som er etterspurt skal ligge i sakens dokumenter og vil derfor ikke være stort arbeid og skaffe tilveie.

Mvh
Johan Slåtsveen

VEDLEGG 3

21. sep. 2017 kl. 22:49 skrev Johan Slåtsveen <j-slaats@online.no>:

Hei igjen.

Jeg beklager at jeg maser på dere men jeg synes at siden dere skal behandle saken, så bør dere alle bør vite litt mere om hva denne saken handler om.

Denne saken dreier seg om 4 stk gressplener. Alle 4 er vanlige gressplener som ligger pent tilsådd i hellende terreng i Bergkrystallen. Det er ingen kjente truede dyrearter på disse gressplenene. Det er ingen kjente truede treslag, og ingen kjente truede blomster på disse gressplenene. Men, leder for byggesaksavdelingen i Gjøvik synes at disse gressplenene er så fine at han har brukt de som avslagsgrunn for den omstridte byggesaken. Dere tror kanskje at denne saken dreier seg om utnyttelse av underetasje og bygging av utleieenheter? Neida, utnyttelse av underetasje er helt i orden, det står nemlig i vedtaket, bare gressplenen blir fylt tilbake og tilsådd!

Jeg forstår at rådmannen ikke har til hensikt å svare på mine tidligere tilsende spørsmål. Derfor tolker jeg saken dithen at det ikke finnes noen vedtak som viser vern, eller bevaringsstatus for disse gressplenene. Da er det ingen lovhjemmel som støtter vedtaket, og ikke Forvaltningsloven §§ 24 og 25 om grunngivelse oppfylt, og da er hele saken ført på bakgrunn av uriktige opplysninger. Men istedet for å innrømme en feil så er det mere morsomt å gjøre som Karius og Baktus, krysse armene og si: NEI, NEI, NEI.

Gressplener fra 1970 og 80 åra må være særdeles interessante ettersom de er mere verdt enn saksbehandling i henhold til Forvaltningsloven som krever begrunnede vedtak i juridiske dokumenter, og likhetsprinsippet. Saksbehandling i henhold til likhetsprinsippet, vil være å saksbehandle alle innenfor samme reguleringsområde på samme måte. Altså likhet for loven. At det allerede er ombygd mellom 50 - 100 boliger med samme sokkelløsning som denne eiendommen bryr ikke byggesakslederen i Gjøvik seg noe om. Nei, bevaring av disse 4 gressplenene er viktigere!

Dere tror meg kanskje ikke? Bli med så skal vi lese hele saken!

Jeg ber herved rådmannen i Gjøvik ta litt betenkningstid i helga og tenke gjennom hvor mange bortkastede arbeidstimer denne saken har ført med seg. Jeg tror kanskje det hadde vært bedre å saksbehandle saker i henhold til de lover vi er satt til å følge, istedenfor å lage materiale til tv-serier som «Etaten».

Kanskje rådmannen bør tenke litt igjennom hvilke oppgaver som utføres på rådhuset, før han dobler formueskatten?

Tenk litt gjennom hvor mye disse 4 gressplene er verdt, mot all saksbehandling som er utført. Til alt overmål, et vedtak som det ikke finnes lovhjemmel for.

Jeg ser frem til å komme til møte den 28. september, og jeg forventer da å få forklart hvorfor disse 4 gressplenene, som ikke har kjent bevaringsstatus, er viktigere enn en ærlig og lovlig saksbehandling. Kanskje det er noen truede gressfrøarter som skjuler seg i gresset?

Jeg skal være der og har lovet å være musestille, for det ønskes tydeligvis ingen uønskede spørsmål til administrasjonen i Gjøvik.

Jeg ønsker dere alle ei god helg!

Mvh
Johan Slåtsveen

VEDLEGG 4

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Johan Slåtsveen [mailto:j-slaats@online.no]

Sendt: 27. september 2017 06:16

Til: Kjetil Solbrækken; ROAR LØKEN LUNDER

Kopi: Lukas Asbjørnsen Kompelien; Dag Steinar Kompelien

Emne: Kontrollråd, byggesak Bergkrystallen

Hei.

Jeg vil bare informere om at vi har 2 lydopptak fra saken. Det ene hører vi at Pål Arne Bustad innrømmer å ha skrevet uriktige opplysninger i saken.

Det andre er fra det første politiske møtet der Bustad forlater sin rolle som saksbehandler og vi hører han «ønsker» et negativt resultat fordi han ønsker at hjemmelshaver skal bli straffet fordi bygging er startet før tillatelse er gitt.

Dette til tross for at saksbehandler Bent Lyder skriftlig har frafalt et krav på 50 000,- og skriver at eventuell straff er frafalt.

Eventuell straff skal saksbehandles med hjemmel i Byggesaksforskriften kapittel 16, men det har ikke blitt gjort i denne saken.

I begge lydklippene opptrer Bustad svært uetisk. Jeg har ikke villet offentliggjøre opptakene ennå, men de vil komme dersom Gjøvik kommune ikke bøyer av.

Dette til orientering.

Mvh
Johan Slåtsveen=

VEDLEGG 5

Fra: Johan Slåtsveen [mailto:j-slaats@online.no]

Sendt: 29. september 2017 14:45

Til: Kjetil Solbrækken; Magnus.Mathisen@gjovik.kommune.no; marit.lium-dahlborg@gjovik.kommune.no; einar.kulsvehagen@gjovik.kommune.no; Pål Arne Bustad; ROAR LØKEN LUNDER; UNDIS SCHESLIEN; HANS OLAV LAHLUM; THOMAS WINGE LONGVA; Kari Bergum; Rundsveen, Mette

Kopi: Dag Steinar Kompelien; Lukas Asbjørnsen Kompelien; dag.kessel@nrk.no; tips@oa.no

Emne: Re: Byggesak til behandling i kontrollutvalget 28. september.

Hei.

Jeg viser til et konstruktivt møte i kontrollutvalget den 28.9.2017.

Der bekreftet både Lars Engelsen og Pål Arne Bustad våre mistanker og påstand om at Gjøvik kommune ikke har register over behandlede dispensasjoner innen gjeldende reguleringsplan.

Dette betyr at saken vår er styrket da angjeldende eiendom beviselig er saksbehandlet strengere enn de andre som allerede har bygget om sine eiendommer med sokkeletasje.

Dette, sammen med uriktige saksdetaljer både i saken og oversendelsesbrevet til Fylkesmannen, gjør at vi ber om et nytt møte der saken gjennomgås i sin helhet.

For at saken skal kunne belyses i samsvar med Forvaltningsloven § 17 om utredningsplikt, ber vi om at også vi kan komme med vår versjon. Den vil basere seg på Plan og bygningsloven, byggesaksforskriften, gjeldende reguleringsplan, Forvaltningsloven og Likhetsprinsippet.

For ordens skyld så informeres det at denne saken er meldt som et tilsyn, og Fylkesmannen har overlatt det til kommunen, se vedlegg.

Da forutsetter jeg at begge sider av saken må belyses.

Mvh

Johan Slåtsveen

Fylkesmannen i Oppland

Gjøvik kommune
Postboks 630
2810 Gjøvik

Deres referanse
Vår referanse
Saksbehandler
Avdeling

2016/2898-8 423.1 AKD
Ann-Kristin Ødegaard, tlf. 61 26 61 65
Landbruksavdelingen

GJØVIK KOMMUNE	
Saksbeh:	Saksnr./doknr.
BWL	15/827-34
16 NOV 2016	
Emnekode:	
Objektkode: 64/137	

Dato 10.11.2016

Vedtak i klagesak- Dispensasjon - Oppføring av underetasje - Bergkrystallen 20 gnr. 64/137 i Gjøvik kommune - klager: Lukas A. Kompelien

Det vises til kommunens oversendelse hit, datert 25. april 2016. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

Konklusjon

Fylkesmannen har kommet til at de rettslige vilkårene som må være tilstede for at kommunen skal kunne gi dispensasjon ikke er oppfylt. Gjøvik kommune sitt vedtak av 21. desember 2015 stadfestes. Klagen fra Lukas A. Kompelien er etter dette ikke tatt til følge.

Sakens bakgrunn:

Gjøvik kommune fikk kunnskap om at det var etablert en underetasje med to selvstendige boenheter på gnr. 64 bnr. 137 uten at det var søkt om tillatelse. I brev av 30. mai 2014 ba kommunen om en redegjørelse, og det ble varslet et mulig pålegg om retting, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. Kompelien besvarer henvendelsen i brev mottatt i kommunen den 6. juni 2014:

Drenerte sommeren 2012 min bolig grunnet fuktig kjeller.
Ble litt overskuddsmasse etter drenering. Den resterende masse ville gjøre naboen (bergkrystallen 18) ha.
De fikk lagt på opptil ca 20 cm masse enkelte steder så de fikk litt planere tomt.
Så fort naboen hadde fått massen kom naboen i Bergkrystallen 4 å brukte skjellsord.
Han er beryktet i bergkrystallen og er blitt anmeldt utallige ganger.

Har ikke så mye annet å si i saken.

I brev av 10. juni 2014 skriver kommunen blant annet at Kompeliens svarbrev ikke besvarer spørsmålet om det er leilighet i kjelleren, at bilder fra 2012 viser en aktivitet på eiendommen som ikke kan samsvare med en normal drenering, og at det vil bli gjennomført besiktigelse. Besiktigelse ble foretatt den 30. juni 2014, og det ble konstatert at det er etablert en underetasje med to leiligheter på eiendommen som er tatt i bruk uten tillatelse.

I brev av 2. juli 2014 gir kommunen pålegg om opphør av bruk av underetasjen inntil det eventuelt foreligger en tillatelse, og illeggelse av tvangsmulkt hvis ulovlig bruk ikke er opphørt innen 4. august 2014. I følge kommunens saksdokumenter opphørte bruken umiddelbart.

I brev av 27. februar 2015 søkte Byggesak Norge AS på vegne av Kompelien om dispensasjon fra bestemmelser i reguleringsplan for Kopperudområdet – del 1 for oppføring av underetasjen. Det søkes dispensasjon fra reguleringsbestemmelse § 1 bokstav a:

Bebyggelsen skal være åpen med våningshus i én etasje. Der terrenget tillater det kan bygningsrådet tillate underetasje innredet i samsvar med bestemmelsene i kap. 44 § 1 nr. 8 i midlertidig tillegg av 1. desember 1965 til departementets byggeforskrifter av 15. des. 1949.

Søknaden er begrunnet slik:

Familien har økende behov for oppholdsrom som vil øke anvendeligheten av boligen. Det kan også være aktuelt å benytte kjelleren/underetasjen til hybel/hybler.

Kommuneplanen tillater sekundærleiligheter med bruksareal på inntil 60 m². Tiltakshaver håper at dette vil kunne bli vurdert som en tilsvarende utvidelse av boligen, i hvert fall ikke som en større belastning på området enn det som kommuneplanen faktisk tillater.

I brev av 31. august 2015 kommer Kompelien med tilleggsmerknader til søknaden:

Viser til opplysninger gitt i saken, hvor det står beskrevet at det er et bygg uten kjeller. Det er en feil opplysning. Bergkrystallen 20 er det en del som har full kjeller. Det står urørt. Det ses på bilder med varmtvannsberedere. Det har i tillegg vært krypkjeller, hvor betongmurene rundt huset er satt på frostfritt, og i dette tiltaket viser det ut fra bilder at de er på ca. 2,5 meter. Etter at murene var ferdig fylte man inn igjen masse for å få en krypkjeller på rundt 1,4 til 1,6 meter høyde. Ytre halvdel var ikke tilbakefylt. Det er bilder som viser hvor langt ned i grunnen de gamle murene er satt.

Jeg er også informert om ombyggingen i Fjellvegen 9 på Gjøvik, hvor Leif Magne Seierstad fikk godkjent langt større ombygginger enn i dette tilfelle.

Gjøvik kommune besvarer Kompeliens anførsel om kjeller i brev av 3. september 2015:

Viser til brev av 31.08.2015 der du sier at du kommer med nye opplysninger i saken din. Rommet du viser til ligger under delen lengst mot sør, og er et helt naturlig «teknisk rom» som mann kan gå ned i for å kunne inspisere jordkjelleren. Bak den gule isolasjonen som vises på bilde var mest sannsynlig vegen inn under hoveddelen av huset. Rommet du viser til på bildet maks 2 ventiler og eneste vegen til det rommet er mest sannsynlig via en luke i gulvet, uten at saksbehandler kan bekrefte dette. Så om det er bygget med en krypkjeller, og fundamenteringen står frostfritt er ikke dette det samme som bruksrom eller oppholdsrom. Så igjen, stridens kjerne i din sak er at det er at det er bygget og etablert to leiligheter i underetasjen uten de nødvendige tillatelsene du trenger i fra kommunen på en eiendom det kanskje ikke ligger til retter for en underetasje.

Det eneste kommunen har av opplysninger på huset ditt er et vedtak fra 30.08.1967 der huset blir beskrevet. Jeg har også et situasjonskart der husets plassering vises, men dessverre har jeg ikke tegningene knyttet til din konkrete sak, men Bergkrystallen 18 er et identisk hus så jeg hentet ut de tegningene. Alt dette ligger vedlagt.

Når det gjelder Fjellvegen 9 er ikke den relevant for din sak, og de to sakene er ikke sammenlignbare. Området der er regulert av kommuneplanen og saken er over 15 år. Mer enn det kommenteres ikke.

Gjøvik kommune behandlet søknaden om dispensasjon den 21. desember 2015, sak 15/187, og det ble fattet slikt vedtak:

VEDTAK

Kommunen viser til søknad om dispensasjon fra gjeldene reguleringsplan for etablering av sokkeletasje, mottatt 02.03.15, med komplettering av 31.08.15, samt øvrig dialog.

Søknaden avslås i medhold av plan- og bygningsloven § 12-4, jf. reguleringsbestemmelsene § 1, samt plan- og bygningsloven § 29-2 mht. tilpasning til tiltakets bygde omgivelser.

Tiltaket er avhengig av dispensasjon fra reguleringsplan for Kopperudområdet, § 1, for overskridelse av maksimalt tillatt etasjeantall.

Det foreligger ingen merknader til søknaden.

Tiltaket er realisert uten tillatelse.

Vedtaket begrunnes blant annet med at den oppførte underetasje anses å bryte både med planbestemmelsen og den etablerte bebyggelsen i området. Kommunen kan ikke se at det ligger til rette for å etablere en full sokkeletasje når det kreves støttemurer på ca. 2,2 meter på begge sider av huset for å ta opp igjen eksisterende terreng. Videre har nesten 50% av eiendommen blitt opparbeidet til kjøre- og biloppstillingsareal som er belagt med grus. Dette er også svært avvikende for området. Kommunen sier vider at det ikke er dokumentert samfunnsmessige fordeler som er klart større enn ulempene. Søkers argument om at familien har økende behov for oppholdsrom synes grunnløse da det er oppført to separate boenheter som allerede er benyttet til utleie.

Kompelien påklager vedtaket i brev av 29. desember 2015. I klagen er det blant annet anført at søknaden ikke er oversendt regionale myndigheter for høring, det bes om en redegjørelse vedrørende saksbehandlingen og forvaltningsloven § 17. Klager hevder at eiendommen er skrå og derved godt egnet for utnyttelse av underetasje, og en som omsøkt underetasje vil være i samsvar med nasjonale ønsker om å utnytte sentrumsnære områder bedre. Klager anfører videre at vedlagte foto viser at nabohus har fullt møblert beboelsesrom i underetasjen. Klager skriver at støttemurer er satt opp på grunn av at de eksisterende eiendommene delvis består av store fyllinger, og for ikke å lage større endringer i terrenget enn nødvendig. Støttemurer er nødvendig for en best mulig utnyttelse av eiendommene. Det bemerkes at målene på støttemurene er 1,9 til 2,05 meter, og ikke 2,2 meter som kommunen har skrevet. Klager hevder at utbygging av underetasje i allerede utbygde områder følger nasjonale og regionale ønsker om en bedre utnyttelse, og dette vil påberopes som en

fordel til den saksbehandlede søknad. Klager skriver at avslag på søknad om dispensasjon er en grov forskjellsbehandling da Gjøvik kommune erkjenner at flertallet av boliger har utnyttet underetasje og sokkeletasje innenfor samme reguleringsområde. Denne erkjennelsen må bety at det har vært en utstrakt innvilgelse av dispensasjoner. Det klages også på gebyrutmåling på bakgrunn av lang saksbehandlingstid. Klager ber om at klagen får oppsettende virkning. Det vises ellers til klagen i sin helhet.

Det har også innkommet to brev fra byggesaksbehandler i Søndre Land, Johan Slåtsveen, som har engasjert seg på vegne av klager. Det første er datert 12. februar 2016 hvor det blant annet anføres at kommunen ikke har vurdert «likhetsprinsippet» noe som vil vektlegges i videre saksgang til Sivilombudsmannen. Det hevdes at 80% av boligene innenfor planområdet har tatt i bruk underetasje som kjeller eller som sokkeletasje, og det anføres videre at en plan som er mer enn 45 år gammel ikke vil fylle sin funksjon som styringsverktøy. Slåtsveen skriver at Gjøvik kommune vil være bundet i form av den presedens som en utstrakt praksis har vært. Det hevdes at kommunen har hatt en praksis med å tillate underetasjer og sokkeletasjer innenfor det aktuelle planområdet gjennom 45 år. Det vises også til at tomtens er målt opp med laser som viser en høydeforskjell på 7 meter på tomtens bredde og Slåtsveen hevder at dette beviser at terrenget har en beskaffenhet som tilsier at det bør bygges med underetasje.

Gjøvik kommune behandlet klagesaken i møte den 12. april 2016, sak 27/16, og det ble fattet slikt vedtak:

Vedtak:

Kommunens vedtak om avslag på søknad om dispensasjon for oppføring av underetasje av 21.12.15 er påklaget av tiltakshaver Lukas A. Kompelien. Klagen tas ikke til følge da en ikke kan se at det er anført nye momenter som endrer kommunens vurdering av saken.

Klagen oversendes Fylkesmannen i Oppland for endelig avgjørelse.

Kommunen holder fast ved sin vurdering ved første gangs behandling og begrunnelsen er i hovedsak den samme. Det påpekes det er forskjell på kjeller og underetasje/sokkel. At boliger i klagers husrekke har kjeller, er ikke et moment som taler til klagers fordel for å tillate en etablering av en full underetasje/sokkel med utleieleiligheter. Kommunen skriver videre at i de tilfeller hvor terrenget tillater underetasje er det ikke nødvendig med dispensasjon. Kommunen har vurdert at terrenget på omsøkt eiendom ikke var tilrettelagt for underetasje, og opprettholder den vurderingen. Når det gjelder forskjellsbehandling skriver kommunen at nabohuset, på lik linje med klager, heller ikke har godkjent kjeller. Kommunen er ikke kjent med at det er en fullt utnyttet kjeller der, huset er godkjent med kun 1 etasje på 107m² jf. kommunens arkiver. Ellers vises det til at nabohus med underetasje/sokkel ligger på den andre siden av veien med en annen topografi, og at nabohus mot sør i samme rekke som klager har kjeller, men at denne ikke er godkjent til boligformål. Kommunen viser også til at det i lovforarbeidene at det ikke skal være kurant å fravike gjeldende plan. Når det gjelder klagers anførsel om manglende høring hos regionale myndigheter, så skriver kommunen at dette ble ikke vurdert fordi man kom fram til at dispensasjon ikke skulle gis.

Vedrørende gebyrutmåling viser kommunen til at saken kom inn før de nye reglene trådte i kraft 1. juni 2015. Fordi saken gjelder dispensasjon fra plan løper det ingen saksbehandlingsfrist. Kommunen beklager at saken har tatt lang tid.

I vedlegg til saksframlegget, datert 10. mars 2016, besvarer kommunen Slåtsveens anførsler i tillegg til klagen. Det vises blant annet til at en dispensasjon er et konkret fravik fra en generell bestemmelse. Det er derfor ikke slik at man kan kreve å få innvilget sin søknad om dispensasjon på bakgrunn av at det er dispensert fra bestemmelsen tidligere. Kommunen er for øvrig ikke kjent med at det er gitt dispensasjon fra gjeldende bestemmelse tidligere, men det presiseres at man ikke har gjennomlest alle vedtak som er fattet innenfor planområdet. Vedrørende påstand om høydeforskjell

på 7 meter vises det til at tomten ligger mellom kote 274 og 278 iflg kommunens kartdata. Den totale høydeforskjellen for eiendommen er imidlertid ikke et relevant verktøy for å avgjøre om bygget bør underbygges med sokkel eller ikke. Derimot er terrengfallet på byggets bredde et godt verktøy, jf. bestemmelser til kommuneplanens arealdel § 9-5.2. Langs bredden av Bergkrystallen 20 er høydeforskjellen i henhold til kommunens kartdata 0,7 meter. Dette er i henhold til kommuneplanen ikke å anse som skrått terreng.

I brev av 28. april 2016 ber Slåtsveen Fylkesmannen vurdere om kommunen har begått saksbehandlingsfeil. Det vises igjen til likhetsprinsippet, jf. første brev. Det påpekes at Gjøvik kommune ikke tidligere har gjennomført ulovlighetsoppfølging av innredninger/sokkeletasjer i området, samt at omsøkt eiendom er den eneste eiendommen hvor kommunen har forlangt dispensasjon. Slåtsveen viser til andre planområder i kommunen hvor det anføres at «samtlige dispensasjoner er blitt innvilget.» Slåtsveen stiller videre spørsmål ved om legalitetsprinsippet er ivaretatt når Gjøvik kommune kan godta innredning av underetasje, men ikke sokkeletasje, da dette ikke er omtalt i planbestemmelsene. Det anføres også at det ikke står noe om terrengbearbeiding i planbestemmelsene, og at utnytting av terrenget for parkeringsplasser på egen eiendom vil være en stor fordel for alle parter når en underetasje blir utnyttet. Slåtsveen skriver at det er direkte feil i vedtak og saksframstilling, blant annet er høyde på støttemur og opplysninger om naboeiendom feil. Slåtsveen anfører at saken innbefatter trusler om tvangsmulkt som er trukket tilbake pr epost, men som han stiller spørsmål ved om er journalført i saken.

I tillegg har klagers far, Dag Steinar Kompelien også skrevet et brev, datert 18. august 2016, adressert direkte til Fylkesmannen. Han ønsker å peke på lignende byggesaker i Gjøvik hvor det er gitt tillatelse til å etablere hybler på kjellerplanet, blant annet viser han til naboeiendommen i Bergkrystallen 18. Det anføres at det der var ferdigstilt full kjeller med tre soverom lenge før klager kjøpte Bergkrystallen 20. Når dette ble gjort vet Kompelien ikke. Kompelien peker på at det er en fordel med den etablerte parkeringsplassen, da man tidligere måtte parkere i vegen. Han peker på prinsippet om likebehandling og hevder at Gjøvik kommune ikke klarer å behandle 2 naboer likt.

Det vises ellers til sakens dokumenter som vi forutsetter at partene er godt kjent med.

Fylkesmannens vurdering:

Lukas A. Kompelien har klagerett og klagen anses innkommet innenfor klagefristen, jf. forvaltningsloven (fvl.) §§ 28 og 29. Fylkesmannen kan som klageinstans prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Ved prøving av det frie skjønnet skal hensynet til det kommunale selvstyret tillegges vekt, jf. fvl. § 34.

Forholdet til plan

Eiendommen omfattes av for reguleringsplan for Kopperudområdet del 1, stadfestet av departementet den 5. april 1967. I planbestemmelsene § 1 bokstav a står dette:

§ 1.

- a) Bebyggelsen skal være åpen med våningshus i én etasje. Der terrenget tillater det kan bygningerådet tillate underetasje innredet i samsvar med bestemmelsene i kap.44 § 1 nr.8 i midlertidig tillegg av 1.desember 1965 til departementets byggeforskrifter av 15.des.1964. Uthus (trastjer) kan oppføres i én etasje.

En reguleringsplan er i henhold til pbl. § 12-1 første ledd et arealplankart med tilhørende bestemmelser som angir bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser. Reguleringsplanen fastsetter fremtidig arealbruk for planområdet og er ved kommunestyrets vedtak «bindende for nye tiltak eller utvidelse av eksisterende tiltak som nevnt i § 1-6», jf. § 12-4 første ledd første punktum.

Det vil si at tiltak «ikke må være i strid med planens arealformål og bestemmelser», jf. § 12-4 annet ledd. Slik rettsvirkning av reguleringsplaner medfører at bygningsmyndighetene må ta stilling til om tiltaket det søkes om er «i strid med» reguleringsplanen. I så tilfelle er tiltaket avhengig av dispensasjon fra planen for å kunne godkjennes.

Utgangspunktet er at det kun er tillat med våningshus i én etasje. Så åpner bestemmelsen for at bygningsrådet *kan* tillate underetasje hvis de kommer til at terrenget er egnet for det. I denne saken har kommunen vurdert eiendommens terreng og topografi til ikke å være egnet for underetasje. Dette er blant annet begrunnet med følgende:

«Vedrørende påstand om høydeforskjell på 7 meter vises det til at tomten ligger mellom kote 274 og 278 iflg kommunens kartdata. Den totale høydeforskjellen for eiendommen er imidlertid ikke et relevant verktøy for å avgjøre om bygget bør underbygges med sokkel eller ikke. Derimot er terrengfallet på byggets bredde et godt verktøy, jf. bestemmelser til kommuneplanens arealdel § 9-5.2. Langs bredden av Bergkrystallen 20 er høydeforskjellen i henhold til kommunens kartdata 0,7 meter. Dette er i henhold til kommuneplanen ikke å anse som skrått terreng.»

Besiktelse eiendomsskatt 2005. Ingen ventiler eller vinduer synlig på hoveddel av huset. Ut i fra bilde ligger det ikke til rette for en underetasje.

Flyfoto kartweb 2007/2008. Usikker på årstall, men fortsatt ikke lagt til rette for underetasje. Dårlig kvalitet på bilde.

Sommer 2012. Start på etablering av underetasje uten nødvendige tilatelser eller godkjenninger fra kommunen.

Sommer 2014. Underetasjen er ferdig etablert med to leiligheter.

Fylkesmannen legger til grunn at planbestemmelsen §1 bokstav a andre punktum henspiller på kommunens frie skjønn hvor det skal legges vekt på det kommunale selvstyre. Vi har likevel vurdert elementene i skjønnnet, men ikke funnet holdepunkter som taler for et annet resultat enn det kommunen har kommet fram til når det gjelder tomtas terreng. Kommunens vurdering støttes også av kartutsnitt som viser at det gravd ut en grop foran huset, og bildet som viser at det er helling inn mot boligen.

Kartet viser en grop

Bildet viser at det er helling mot boligen

Omsøkt tiltak er derfor i strid med planen og det er behov for dispensasjon.

Dispensasjon etter plan- og bygningslovens kapittel 19

Det er to vilkår som må være oppfylt for at kommunen kan gi dispensasjon, dette går fram av pbl. § 19-2:

Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering.

Fylkesmannen bemerker at ingen har krav på dispensasjon.

Den klare hovedregel er at bestemmelsene og arealformålene i en reguleringsplan skal overholdes, inntil planen oppheves eller endres. Permanente avvik med generell gyldighet skal gjøres gjennom en reguleringsendring, og ikke gjennom dispensasjoner, jf. Sivilombudsmannen 2017/1365.

Hensynene bak den vedtatte planen og lovens formålsbestemmelse vil være av betydning ved vurderingen av om vilkårene i pbl. § 19-2 er oppfylt. Når det gjelder fordelene som må være klart større enn ulempene, er det primært den samfunnsmessige areal- og ressursdisponering som er relevant. Fordeler for søker personlig vil bare i unntakstilfeller være av betydning. Dette går fram av lovforarbeidene i Ot.prp.nr.32(2007-2008) side 243:

Bestemmelsen åpner for at det i saker hvor det foreligger helt spesielle sosialmedisinske, personlige og menneskelige hensyn, kan slike hensyn tillegges vekt.

Fylkesmannen understreker at når det gis anledning til å søke i ettetid om tillatelse og dispensasjon for ulovlig oppførte tiltak, skal søknaden vurderes som om tiltakene ikke er oppført.

Hensikten bak bestemmelsen det er søkt om dispensasjon fra er blant annet at bygningene må tilpasses terrenget, at det er påkrevd med en god arrondering i et hellende terreng for å unngå uønsket avrenning, skader på naboeiendommer osv., samt at man skal ivareta det estetiske i området. Basert på sakens dokumentasjon, bilder og kartgrunnlag finner Fylkesmannen at hensikten ved en dispensasjon vil bli vesentlig tilsidesatt.

For at det skal være rettslig adgang til å gi dispensasjon er det i tillegg et krav om at fordelene må være klart større enn ulempene, jf. pbl. § 19-2 og det er de samfunnsmessige hensyn av planfaglig og arealdisponeringsmessig karakter som skal tillegges vekt.

I søkers begrunnelse for dispensasjonssøknaden er det anført at familien har økende behov for oppholdsrom, samt at det også kan være aktuelt å benytte underetasjen til hybler.

Da underetasjen er innredet med to separate enheter kan Fylkesmannen vanskelig se at tiltaket vil

avhjelpe familiens behov for flere rom. Dette er likevel ikke avgjørende da de anført argumenter er av personlig karakter og bare unntaksvis kan tillegges vekt. Ulempene ved en dispensasjon vil være at den uthuler et plangrunnlag, som er kommunens hovedverktøy for areastyring. Planen er gammel, men de hensyn den skal ivareta landskaps- og arronderingsmessig, estetisk osv., gjør seg fortsatt gjeldende. En dispensasjon er også med på å undergrave prinsippet i lovens formålsbestemmelse som skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning fra alle berørte parter.

Fylkesmannen kan ikke se at det er dokumentert klart større fordeler enn ulemper i denne saken. Vilklårene som må være til stede for at kommunen rettslig sett har adgang til å gi dispensasjon, jf. pbl. § 19-2 foreligger ikke, og dispensasjon kan da ikke gis.

Saksbehandlingsfeil

Det er anført flere ganger at kommunen har begått saksbehandlingsfeil. Det er blant annet anført at det foreligger forskjellsbehandling og vist til «lignende saker». Fylkesmannen vil her påpeke at kommunen kan forskjellsbehandle så lenge det ikke foreligger «usaklig forskjellsbehandling». Ingen har krav på dispensasjon, selv om vilklårene i pbl. § 19-2 skulle være oppfylt. Kommunen kan velge å avslå en søknad om dispensasjon så lenge avslaget er saklig begrunnet. Dette kan for eksempel være at kommunen ønsker å vurdere området som helhet i en planprosess/endring av plan, framfor i en dispensasjon. Det kan også være at kommunen ønsker å stramme inn på en uheldig praksis.

Fylkesmannen vil også understreke at det er først når vilklårene i § 19-2 er oppfylt, dvs. under «kan-skjønnet», som er kommunens frie skjønn at man kan foreta en sammenligning i de konkrete tilfellene. Når de rettslige vilklårene ikke er oppfylt, kan en sammenligning ikke skje.

Det er også viktig å påpeke at det i noen av de anførte sammenlignbare sakene ikke er søkt om dispensasjon, og at det derfor vil være snakk om en ulovlighetsoppfølging, alternativt anledning til å søke i etterkant, slik tilfellet er i klagers sak.

Vedtak

Fylkesmannen stadfester Gjøvik kommune sitt vedtak av 21. desember 2015, sak 15/187, om avslag på søknad om dispensasjon fra reguleringsplan for Kopperudmoen for omsøkt tiltak på gnr. 64 bnr. 167 i Gjøvik kommune. Klagen fra Lukas A. Kompelien er etter dette ikke tatt til følge.

Vedtaket er fattet med hjemmel i pbl. § 1-9 og gjeldende delegasjon.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Med hilsen

Bente Odlo e.f.
avdelingsdirektør

Ann-Kristin Ødegaard
seniorrådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi til:
Lukas A. Kompelien Bergkrystallen 20 2818 GJØVIK

Fylkesmannen i Oppland

Johan Slåtsveen

Deres referanse
Vår referanse 2017/3994-4 325.1 MRU
Saksbehandler Mette Rundsveen, tlf. 61 26 60 42
Avdeling Samordnings- og beredskapsstaben

Dato 23.08.2017

Svar på klage på saksbehandling og anmodning om tilsyn - Gjøvik kommune

Det vises til henvendelse datert 6. juni 2017 som er oversendt til oss fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet 12. juni 2017. Det vises videre til foreløpig svar herfra den 7. juli 2017.

Henvendelsen gjelder byggesaksbehandling knyttet til en konkret sak i Gjøvik kommune. Det er anført at tiltakshaver føler seg forskjellsbehandlet av kommunen i byggesaken. Det er videre anført at byggesaksavdelingen har behandlet saken med løgn, trusler og kameraderi. Det er bedt om at det gjennomføres tilsyn med kommunen.

Byggesaken

Når det gjelder byggesaken, har Fylkesmannen hatt denne til klagebehandling etter plan- og bygningsloven. I Fylkesmannens vedtak av 10. november 2016 stadfestes Gjøvik kommunes vedtak av 21. desember 2015, sak 15/187, om avslag på søknad om dispensasjon fra reguleringsplan for Kopperudmoen for omsøkt tiltak. Det fremgår av vedtaket at Fylkesmannen under klagebehandlingen har vurdert bl. a. hvorvidt det er begått saksbehandlingsfeil i form av usaklig forskjellsbehandling. Byggesaken er som følge av Fylkesmannens vedtak endelig avgjort.

Anmodningen om tilsyn

Når det gjelder anmodningen om tilsyn, er det opp til kommunen å igangsette undersøkelser av praksis for byggesaksbehandling. Vi er orientert om at kontrollutvalget i kommunen har mottatt en henvendelse fra deg og at de vil ta stilling til hvordan henvendelsen skal følges opp.

Som klageinstans i byggesaker fører Fylkesmannen kontroll med kommunal saksbehandling i enkeltsaker som kommer inn til oss. Vi har ingen tilsynsplikt utover dette på området.

På bakgrunn av ovenstående er det ikke aktuelt for Fylkesmannen å foreta videre oppfølging i saken.

Med hilsen

Asbjørn Lund e.f.
stabssjef

Mette Rundsveen
seniorrådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi til:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Gjøvik kommune

Postboks 8112 Dep
Postboks 630

0032 OSLO
2810 Gjøvik

Gjøvik kommune

HENVENDELSE TIL KONTROLLUTVALGET - TEMA EIENDOM AS OG GJØVIK KOMMUNE

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	10.12.2017	Sekretær Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. E-post av 4/9-17 til kontrollutvalget

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

--

SAKSOPPLYSNINGER:

Bakgrunn/oppsummering:

Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse vedr. en konkret byggesak og forholdet mellom Gjøvik kommune og Tema Eiendom AS.

Henvendelsen er sendt ett av medlemmene i kontrollutvalget med ønske om at saken bringes videre til kontrollutvalget. Henvendelsen er derfor vurdert som en henvendelse til kontrollutvalget som organ og legges derfor frem for utvalget til nærmere vurdering. Henvendelsen er i sin helhet tatt inn i vedlegg 1 til saken.

Saken legges frem til drøfting uten forslag til vedtak.

Vurdering:

Når det gjelder henvendelser fra andre enn kommunestyret og revisjonen er det opp til kontrollutvalget selv å vurdere om man ønsker å prioritere saken.

Innledningsvis må vurderes om saken ligger innenfor kontrollutvalgets myndighetsområde.

Henvendelsen gjelder i hovedsak spørsmålet om likebehandling av Tema Eiendom AS og andre utbyggere. Det vises her til påstanden i henvendelsen om at bl.a. at «regler endres etter som hvem det er som søker». Påstanden eksemplifiseres gjennom forhold knyttet til en konkret byggesak.

Temaet som tas opp ligger innenfor kontrollutvalgets myndighetsområde å undersøke. Det er derimot opp til kontrollutvalget om man ønsker å prioritere saken.

Nærmere om kontrollutvalgets behandling av henvendelser fra andre:

I departementets kommentarer til § 4 i forskrift om kontrollutvalg går det frem at kontrollutvalget ikke har plikt til å behandle andre enn de saker som det får seg forelagt fra kommunestyret, eller der det framgår av forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner. Når det gjelder henvendelser fra andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalget selv vurdere om saken hører under utvalgets kompetanseområde (myndighetsområde) og om det vil prioritere saken.

Kontrollutvalget er et eget forvaltningsorgan, som er underlagt forvaltningsloven. Dette betyr bl.a. at alle som henvender seg til kontrollutvalget skal få svar om hvordan saken er behandlet. I og med at det ikke fattes noe enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand, kreves det heller ikke at man begrunner et eventuelt avslag om å prioritere en sak. I praksis forsøker man som regel å grunngi hvorfor man eventuelt ikke prioriterer å gå videre med saken.

Kontrollutvalget er ikke et klageorgan, og har derfor ikke anledning til å behandle klager på enkeltsaker. Kommunene har egne klageorgan som behandler slike saker, i mange kommuner er det formannskapet. Mange klagesaker videresendes også til Fylkesmannen for endelig avgjørelse. Kontrollutvalget kan likevel på eget initiativ eller på bakgrunn av konkrete saker vurdere om kommunens egne retningslinjer og sentrale lover/forskrifter følges av forvaltningen, og evt. bestemme seg for å gjøre egne undersøkelser.

VEDLEGG 1

Fra: Mari Dullerud

Sendt: 4. september 2017 09:47

Til: Thomas Longva <tholon@sykehuspartner.no>

Kopi: Eivor Dullerud <dulleru@online.no>

Emne: Tema Eiendom og Gjøvik kommune

Saken gjelder den parkeringsplassen som Tema Eiendom har fått tillatelse til å anlegge på tomta ved siden av huset til søsteren min i Johan Nygaardsvoldsveg. Da Eivor skulle kjøpe eiendommen i 2016 spurte hun kommunen om det var planlagt noe på den tomta og hun fikk da beskjed om at det ikke skulle bygges/skje noe der. Man må selvfølgelig regne med at ting endres når man bor i en by, men saksbehandlingen her kan man stille noen spørsmålstegn ved, det virker som den har vært ganske spesiell. Videre at «regler» endres ettersom hvem det er som søker.

1. Ingen av naboene som blir nærmest og blir berørt har skrevet under og godkjent nabovarselet som ble sendt ut. Dette fordi planene om å ta i bruk tomta som parkeringsplass til 50 biler med innkjøring fra Johan Nygaardsvoldsveg påfører til dels store ulemper i form av støv, økt trafikk i gata, det er ingen fortau å på – og støy. Det er tidligere søkt om å få lov til å bygge parkering der, men da ble det avslått pga trafiksikkerhetshensyn i boligområde. Nå spiller dette tydeligvis ikke noen rolle lenger.
2. Støvplagene blir betydelige da de slipper å asfaltere pga midlertidighet. Tema sier de har fått midlertidig tillatelse til å bruke tomta til parkeringsformål, men de har kontrakt for 10 år og sier den kommer til å bli forlenget. Er det ikke noen regler for / tidsgrense for hva som kan kalles midlertidighet? Videre står det i tillatelsen at det forutsettes skjerming mot naboer. Nå er det plantet noen små busker som skjerner på sen vår, sommer og tidlig høst. Disse vil selvfølgelig vokse til, men det er ikke tilstrekkelig til å skjerme mot støvplager og økt trafikk i en ellers rolig gate. Det er rett og slett blitt en grushaug med litt buskvekster som forringer verdien av eiendommene rundt.
3. 3. juli kom det brev fra kommunen om at klagen fra naboer ikke blir tatt til følge og Tema får anledning til å bygge. Eivor påklager dette vedtaket 18. juli, som var innenfor fristen. Men så blir arbeidet startet før hun får svar på denne klagen. Prosjektleder i Tema sier til henne at de hadde fått byggetillatelse 3. juli, altså 2 uker før fristen gikk ut. Det oppleves litt underlig, ved henvendelse til kommunen får Eivor ikke noe svar, ikke før OA skriver om saken. Da kommer det brev få dager etter om at klagen skal behandles i kommunestyret til høsten. Men hvordan kan Tema da gå i gang med planene, for ikke å si ferdigstille parkeringsplassen?

Det er jo tydelig når man ser på hvem som er ansatt i dette firmaet at det er sterke bånd mellom Gjøvik kommune og Tema eiendom. To tidligere rådmenn er i ledelsen, Reiner Seljeskog og Øyvind Hansebråten. I tillegg er Seljeskog gift med en saksbehandler i Gjøvik kommune.

Økonomisjefen – Øyvind Hagen, er gift med en regnskapsansvarlig i Tema Eiendom. I denne saken gir det et lite heldig inntrykk.

Gjøvik kommune**REGNSKAPSREVISJON: STRATEGI FOR REVISJON AV
KOMMUNEREGNSKAPET FOR 2017**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	12.10.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi (brev fra Innlandet Revisjon IKS)	Ikke vedlagt
2. Skifte av oppdragsansvarlig revisor (brev fra Innlandet Revisjon IKS)	Vedlegg 1
3. Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet (brev av fra Innlandet Revisjon IKS til kontrollutvalget)	Vedlegg 2

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Revisors presentasjon av hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi for revisjon av kommuneregnskapet for 2017 tas til orientering.
2. Oppdragsansvarlig revisors vurdering av egen uavhengighet tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:**Bakgrunn/oppsummering:**

I tråd med etablert praksis presenterer Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi for revisjon av kommuneregnskapet for inneværende år. Hensikten er å holde kontrollutvalget løpende orientert om regnskapsrevisjonens arbeid, jf. kravene i forskrift om kontrollutvalg.

I tillegg til beskrivelse av hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi, presenteres også revisors egenvurdering av sin uavhengighet til kommunen /oppdraget (se vedlegg). Det siste følger av krav i lovverket om årlig å avgi en slik erklæring.

Saken er en orienteringssak for kontrollutvalget.

Revisjonsstrategien og kontrollutvalgets rolle/ansvar:

Bakgrunnen for revisors presentasjon av revisjonsstrategien overfor kontrollutvalget er forskrift om kontrollutvalg § 6:

”Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap og kommunale eller fylkeskommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder å holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruks, eller avtaler med revisor.”

Dersom man skal holde seg ”løpende orientert” mv. slik forskriften krever, vil kunnskap om revisors planlegging og revisjonsstrategi være viktig informasjon. Dette fremgår også av egen veileder for kontrollutvalget om det ansvaret kontrollutvalget har overfor regnskapsrevisor (utgitt av Norges Kommunerevisorforbund, 2010). I veilederen står bl.a.:

Kunnskap om revisjonens innhold

For at kontrollutvalget skal kunne ha en oppfatning av om regnskapene blir revidert på en betryggende måte, bør kontrollutvalgene ha kunnskap om hva revisjonsarbeidet omfatter.

Et engasjementsbrev fra revisor vil kunne være til hjelp. Hensikten med et engasjementsbrev er å informere den reviderte om revisjonsoppdragets art og klargjøre de involverte partenes oppgaver og plikter. Her vil formål og innhold i revisjonen utdypes nærmere, sammen med en avklaring av hva som er kommunens ansvar.

Det er utarbeidet en revisjonsstandard som omhandler vilkårene for et revisjonsoppdrag og engasjementsbrev. Spesielt forhold knyttet til rapportering og kommunikasjon vil kunne bidra til nyttige avklaringer i forhold til kontrollutvalgets oppgave og forventninger. Hva kan det forventes at revisor skal rapportere når og i hvilken form? Eksempler vil være revisjonsberetningen og hva som ligger til grunn for denne, rapporteringsrutiner om avdekkede misligheter, såkalte nummererte brev og hva som vil bli rapportert i disse og eventuelt annen rapportering fra revisor. Det vises til ISA 210 Inngåelse av avtale om vilkårene for revisjonsoppdraget når det gjelder engasjementsbrev fra revisor. Kontrollutvalget må gjøre seg kjent med dette brevet.

Årlig presentasjon av revisjonsstrategien er også nedfelt i kontrollutvalgets avtale med Innlandet Revisjon IKS (oppdragsavtalen). Krav og forventninger til den årlige presentasjonen er beskrevet slik i avtalens vedlegg 1:

- **Formål/resultatkrav:**
Kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon til å vurdere at revisjonen av kommunens årsregnskap er lagt opp på en betryggende måte.
- **Hovedtrekkene i overordnet revisjonsstrategi legges frem for kontrollutvalget.**
Hovedtrekkene er overordnet beskrivelse og vurdering av:
 - *Inndeling av kommunen i revisjonsområder*
 - *Risiko- og vesentlighetsvurderinger*
 - *Metodikk og angrepsvinkel*
 - *Risikofaktorer til oppfølging*
- **Strukturert orientering med muligheter for dialog med kontrollutvalget.**

Innlandet Revisjon IKS

Lillehammer, 22.06.17
J.nr./Referanse: 2017-453

Til

Kontrollutvalget i Gjøvik kommune

Skifte av oppdragsansvarlig revisor

Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25.09.92 § 79 jf. forskrift om revisjon av kommuner og fylkeskommuner av 25.09.92 § 2 går det fram at det skal utpekes en oppdragsansvarlig revisor for hvert oppdrag. Oppdragsansvarlig revisor skal oppfylle kraven til utdanning, praksis ogandel som følger av samme forskrift §§ 11 og 12.

Ingebjørg Dybdal er utpekt som oppdragsansvarlig revisor for Gjøvik kommunes årsregnskap fra og med regnskapsåret 2017.

Dybdal er Registrert revisor. Hun har revisjonspraksis fra 1989, herav 20 års kommunal revisjonspraksis.

Med hilsen

Bjørg Hagen
Daglig leder

Kopi til:
Ordfører
Rådmann

Hovedkontor:
Postadr.: Postboks 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080
E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
Studievegen 7
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350

Firma:
www.irev.no
Besøksadresse: Kirkeg. 76
2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

Gjøvik, 22. august 2017

J.nr./Referanse: 2017-616/KU-GK/korr/id

Til kontrollutvalget

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Gjøvik kommune

Innledning

I henhold til forskrift om revisjon (revisjonsforskriften) § 12 skal oppdragsansvarlig revisor for kommuner ha ført en hederligandel. Oppfølging av dette kravet tilligger kontrollutvalget, jamfør merknader til nevnte bestemmelse.

I følge revisjonsforskriften § 15 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av kommuneloven § 79:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående regnes

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold
- b) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken, og deres ektefeller eller personer som de bor sammen med i ekteskapsliknende forhold og
- c) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt under bokstav a.

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i revisjonsforskriften § 13.

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.
- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. revisjonsforskriften § 14:

- revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
- revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
- revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Pkt 1: Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Innlandet Revisjon IKS.
Pkt 2: Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Gjøvik kommune deltar i.
Pkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Pkt 4: Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Gjøvik kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.
Pkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Før slike tjenester utføres foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriftens § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Gjøvik kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Pkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Gjøvik kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.

Pkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Gjøvik kommune.
Pkt 8: Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.

Med hilsen

Ingebjørg Dybdal
 Ingebjørg Dybdal
 Oppdragsansvarlig revisor

Gjøvik kommune**TERTIALRAPPORT 2/2017 FRA INNLANDET REVISJON
IKS**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	12.10.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Terialrapport 2/2017 fra Innlandet Revisjon IKS

Vedlagt:

Ja

FORSLAG TIL VEDTAK:

Terialrapport 2/2017 fra Innlandet Revisjon IKS tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget har i sin avtale med revisjonen (oppdragsavtalen) avtalt tertialvis rapportering til kontrollutvalget m.h.t. økonomi. Hensikten med rapporteringen er bl.a. å lette kontrollutvalgets arbeid med oppfølging av den vesentligste posten i kontrollutvalgets budsjett.

Vedlagt følger rapportering fra Innlandet Revisjon IKS for siste tertial til orientering. Rapporten kan oppsummeres slik:

- **Regnskapsrevisjon:** Prognose 31/12 = budsjett.
- **Bestilte tjenester (forvaltningsrevisjon/selskapskontroll):** Prognose pr. 31/12 viser at det ligger an til bruk av 591 timer i 2017. Dette er 81 timer mer enn budsjettet. Dette betyr at det ligger an til ca. 80 000 i merforbruk på budsjettposten. Det antas at merforbruket langt på vei kan dekkes inn ved mindreforbruk på andre poster i budsjettet. Dette, sammen med beløpets størrelse tilsier ikke at det er nødvendig å melde fra til rådmannen om et mulig overforbruk for kontrollutvalget i 2017. Et eventuelt merforbruk pr. 31.12.17 vil dessuten enkelt forklares ved å vise til bestillingen fra kommunestyret om å gjennomføre en kontroll med utbetaling av tilskudd til private barnehager. Denne undersøkelsen kostet ca. 75 000.

Nedenfor følger utdrag fra oppdragsavtalen der tertialrapporteringen er omtalt:

4.5 Økonomirapportering

Innlandet Revisjon IKS rapporterer til kontrollutvalget 1. og 2. tertial (30/4 og 31/8), i tillegg til en årsrapport (31/12).

Rapporteringen gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Tertialrapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Uavhengig av tertialrapporteringen skal Innlandet Revisjon IKS løpende informere kontrollutvalget om forventa vesentlige avvik fra oppdragsavtalen.

Innlandet Revisjon IKS

Gjøvik, 15. september 2017
J.nr./Referanse: 2017-657 BH /UR/RG

Til Kontrollutvalget i Gjøvik kommune
v/sekretariatet

Tertialrapport 2/2017

Det vises til oppdragsavtalen pkt. 4.5. Innlandet Revisjon IKS skal rapportere til kontrollutvalget på samme nivå som oppdragsavtalen per 30.04., 31.08. og 31.12. Rapporten skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Nedenfor følger oversikt over ressursbruk per 31.08.17.

	OPPDRAKS		FORBRUK		PROGNOSE/ BESTILT	
	AVTALE Timer	Pris	Per 2. T. Timer	Pris	2017 Timer	Pris
REGNSKAPSREVISJON						
Revisjon av årsregnskapet	880	930	541	930		930
Attestasjoner og revisjonsuttalelser	200	930	211	930		930
Veiledning og bistand	30	930	16	930		930
SUM REGNSKAPSREVISJON	1110	930	768	930	1110	930
BESTILTE TJENESTER						
Bestilte mindre undersøkelser	50	1020				
Forvaltningsrevisjon	460	1020	227	1070	591	1072
Selskapskontroll		1020				
SUM BESTILTE TJENESTER	510	1020	227	1070	591	1072
Møter i KU og KST	60	1020	53	1020	60	1020
SUM TIMER	1680		1048		1761	

Kommentarer vedrørende regnskapsrevisjon

Det er samlet for regnskapsrevisjon ikke vesentlig avvik mellom prognose i følge oppdragsavtalen og medgåtte ressurser per 2. tertial 2017. Vi antar at tidsbruken for året samlet for regnskapsrevisjon vil holde seg innenfor rammene i oppdragsavtalen.

Hovedkontor:
Postadr.: Postboks 988
2626 Lillehammer
Tlf 61289080 Faks 61289081
E-post: postmottak@irev.no

Avdeling Gjøvik:
Studieveien 7
2815 Gjøvik
Tlf. 61130350 Faks 61130360

Firma:
www.irev.no
Besøksadresse:
Kirkeg. 76, 2609 Lillehammer
Org. nr. 987769386MVA
Bank 16041146927

Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Prosjekt	Forbruk pr. 2. tertial 2017			Prognose 2017			Kommentar
	Kroner	Timer	Pris	Kroner	Timer	Pris	
10326 Psykiatri oppfølging Helsetilsynet	31635	29	1110	99900	90	1110	KU ba revisjonen om å kartlegge og vurdere endringer i etterkant av tilsyn. Dette gjennomføres i 2017.
10346 Rusomsorg	94350	85	1110	277500	250	1110	Prosjektet er i gang og gjennomføres i løpet av 2017. Anslått timeforbruk var 300 timer. KU har bedt om at prosjektet forsøkes løses innenfor 250 timer.
10347 Tilskudd private barnehager	74070	75	988	74070	75	988	Prosjektet er avsluttet og rapport er lagt fram for KU i august.
10349 SK Gjøvik krisesenter IKS	29138	26	1110	29138	26	1110	Timene gjelder planlegging av eventuell medarbeiderundersøkelse. Kontrollutvalget vedtok i juni-møtet å avvente videre undersøkelser til styret har presentert oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelsen senere i høst.
10369 Saksutredning omorganisering Kriesesenteret	13875	13	1110	153000	150	1020	Gjelder oppfølging av oppdrag fra kommunestyret som gjennomføres i 2017.
Totalt	243068	227	1070	633608	591	1072	

Oppdragsavtale FR/SK
2017

469200 460 1020

Med hilsen

Bjørn Hagen
Daglig leder

Gjøvik kommune

INNLANDET REVISJON IKS: SAMMENLIGNING AV REVISJONSKOSTNADER (BENCHMARKING) OG UTVIKLING AV SELSKAPET

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	12.10.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

(ingen)

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Sammenligning av kommunens revisjonskostnad for 2016 med andre kommuner tas til orientering. Kontrollutvalget har merket seg at kommunens kostnader til revisjon av kommuneregnskapet (regnskapsrevisjon) ligger omkring samme nivå som for andre kommuner på samme størrelse.
2. Daglig leders orientering om utviklingen i selskapet tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Etter avtale med daglig leder i Innlandet Revisjon IKS fremlegges orienteringssak overfor kontrollutvalget med følgende to hovedformål:

- 1) Presentasjon av sammenligning av revisjonskostnader («benchmarking») for 2016.
- 2) Informasjon om utviklingen av selskapet.

Daglig leder i Innlandet Revisjon IKS orienterer.

Vedr. årlig sammenligning av revisjonskostnader («benchmarking»):

Denne delen av saken er en oppfølging av inngått oppdragsavtale mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS, der det bl.a. er avtalt at det skal gjennomføres årlig sammenligning ("benchmarking") av kommunens revisjonskostnader mot andre kommuner. Det vises her til avtales pkt. 1 som sier følgende:

"Innlandet Revisjon IKS skal delta i landsomfattende prissammenligning, benchmarking. Kontrollutvalget skal orienteres om resultatet av prissammenligningen."

I tråd med etablert praksis er Innlandet Revisjon IKS v/daglig leder invitert til å presentere tallmaterialet, og kommenterer forskjeller mellom kommuner mv.

Nærmere om sammenligningen:

På oppfordring fra Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) oppgir en rekke revisjonsdistrikter kostnadene knyttet til revisjon av "sine" kommuner. NKRF lager nøkkeltall for hver kommune (utgifter til revisjon i forhold til kommunens driftsinntekter) og distribuerer disse tilbake til revisjonsdistriktene for eventuell videre analyse mv.

Sammenligningen har størst relevans for kommunenes kostnader til regnskapsrevisjonen, dvs. kostnader knyttet til bekreftelse av regnskapet (revisjonsberetningen). Dette skyldes at alle revisjonsdistriktene og revisorene har samme krav til gjennomføring og dokumentasjon av jobben. Det må forventes at betydelige forskjeller mellom kommuner på samme størrelse forklares, eller sannsynliggjøres for denne tjenesten.

Omfang av forvaltningsrevisjon vil variere fra år til år, og sammenligning mellom kommuner viser store avvik det enkelte år. På dette området er det mest aktuelt og å se på nivået i egen kommune over tid (trend).

Gjøvik kommune**OPPDRAGSAVTALE MED INNLANDET REVISJON IKS
FOR 2018**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	12.10.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Forslag til oppdragsavtale mellom kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS for 2018
2. Selskapsavtale for Innlandet Revisjon IKS

Vedlagt:

Vedlegg 1

Nei

FORSLAG TIL VEDTAK:

Oppdragsavtale for 2018 godkjennes under forutsetning av at kommunestyret godkjenner kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2018.

SAKSOPPLYSNINGER:**Bakgrunn/oppsummering:**

Kommunen inngår i et forpliktende samarbeid med 11 andre kommuner og Oppland Fylkeskommune om deltakelse i det interkommunale revisjonsselskapet Innlandet Revisjon IKS. Dette er regulert i en egen selskapsavtale, som bl.a. forplikter kommunene å kjøpe/bestille alle lovpålagte revisjonstjenester fra selskapet.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå nærmere avtale med Innlandet Revisjon IKS om kjøp av revisjonstjenester. Denne avtalen er kalt "oppdragsavtale", og det er etablert praksis med årlig gjennomgang og justering. I tillegg til å regulere innhold og omfang av revisjonstjenestene det enkelte år, fungerer avtalen også som budsjettgrunnlag for kontrollutvalgets utgifter til revisjon det enkelte år.

Vedlagt følger forslag til oppdragsavtale for neste år. Forslag til vedtak i saken forutsetter at det er samsvar mellom avtalen og kontrollutvalgets forslag til eget budsjett for neste år når det gjelder det økonomiske omfanget av avtalen.

Kort om ny avtale – omfang og priser:

Sammenlignet med fjoråret er det ikke gjort endringer i timepriser. Dette er ikke endelig vedtatt i verken styret eller representantskapet i selskapet.

Det økonomiske omfanget av avtalen er økt med 2,5 %, dvs. omkring i tråd med prisstigningen. Økningen er foretatt ved å øke antall til mer til bestilte tjenester (forvaltningsrevisjon mv). Timeprisene er uendret.

Nedenfor følger en kort oversikt fra oppdragsavtalens pkt. 3 (økonomi/betaling for tjenester):

- Totalt antall timer er økt med 40 fra fjoråret (fra 1680 timer til 1720).
- Økonomisk omfang av avtalen er økt fra kr. 1 613 700 i inneværende år til kr. 1 654 500 for neste år (ca 2,5 % økning).
- Timepriser i selskapet er:
 - Regnskapsrevisjon: 930,- (uendret).
 - Bestilte tjenester (forvaltningsrevisjon mv.): Gjennomsnittspris kr. 1020,- (uendret), timepris revisor kr. 930,- (uendret) og oppdragsansvarlig revisor kr. 1 110,- (uendret).

Generelt om oppdragsavtalen:

Oppdragavtalen fungerer som et overordnet dokument i styringsdialogen mellom kontrollutvalget (oppdragsgiver/bestiller) og Innlandet Revisjon IKS (utfører), og skal bidra til å oppfylle kravet til kontrollutvalget om å føre tilsyn med at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning og at revisjonsarbeidet er i tråd med lover, regler, faglige standarder mv. (jf. forskrift om kontrollutvalg § 4 og § 6). Oppdragsavtalen rulleres årlig.

Kontrollutvalgets handlingsrom mht. økonomi:

Det vises til avtalens pkt. 3 (økonomi/betaling for tjenester), og oversikt over tjenester og priser.

- Tjenester: Alle tjenester som er listet opp representerer lovpålagte oppgaver med unntak av følgende linjer:
 - Linje 4 – Veiledning og bistand (en del av arbeidet med regnskapsrevisjon)
 - Linje 5 – Bestilte mindre undersøkelser
- Timeforbruk - regnskapsrevisjon: Revisor avgjør dette. Med unntak av linje 4 (veiledning og bistand), har kontrollutvalget lite/ingen påvirkningskraft.
- Timeforbruk – forvaltningsrevisjon og selskapskontroll: Kontrollutvalget påvirker dette, og legger frem ønsket ramme for kommunestyret. Større endringer i kontrollutvalgenes budsjetter på området vil påvirke selskapet mht. bemanning. Selskapet må m.a.o. tilpasse bemanningen etter etterspørselen. Kontrollutvalget på sin side forplikter seg til å jobbe aktivt for å oppfylle intensjonene i budsjettet/oppdragsavtalen når det gjelder kjøp av tjenester til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.
- Timepris: Fastsettes av representantskapet i selskapet etter forslag fra styret. Kontrollutvalget har ingen direkte påvirkning på dette.

Pga. monopolsituasjonen har kontrollutvalget i oppdragsavtalen krevd at selskapet gjennomfører en årlig sammenligning/”benchmarking” av revisjonskostnader med andre kommuner. Kontrollutvalget skal orienteres om resultatet fra prissammenligningen, jf. pkt. 1 i oppdragsavtalen.

OPPDRAGSAVTALE

MELLOM

**KONTROLLUTVALGET
I GJØVIK KOMMUNE**

OG

INNLANDET REVISJON IKS

2018

1 GENERELT

Kommunen ivaretar sine lovpålagte revisjonstjenester ved deltakelse i selskapet Innlandet Revisjon IKS. Innlandet Revisjon IKS skal yte eierkommunene revisjon i egenregi til selvkost. Det skal inngås oppdragsavtaler mellom oppdragsgiver og selskapets daglige leder jf. selskapsavtalen § 3.

Kommunestyret har delegert til kontrollutvalget å inngå oppdragsavtale med selskapet.

Kontrollutvalget og Innlandet Revisjon IKS har felles mål at revisjonstjenestene skal være til konkurransedyktig pris og kvalitet. Innlandet Revisjon IKS har en uttalt strategi å være kompetent og kundeorientert. Oppdragsansvarlig revisor for både regnskaps- og forvaltningsrevisjon skal oppfylle kravene til utdanning og praksis. Revisjonsteamene skal ha tilfredsstillende kompetanse og være uavhengige.

Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisor skal rapportere resultatene av sin revisjon og kontroll til kontrollutvalget jf. pkt. 4.

Innlandet Revisjon IKS skal delta i landsomfattende prissammenligning, benchmarking. Kontrollutvalget skal orienteres om resultatet av prissammenligningen.

Utvalgets ansvar for tilsyn med revisjonen ivaretas gjennom oppfølging av oppdragsavtalen med vedlegg. Oppdragsavtalen med vedlegg fokuserer på kvalitet og kostnad. Med kvalitet menes blant annet revisors kvalifikasjoner og faglig utførelse samt kommunikasjon mellom revisor og kontrollutvalg.

2 KONTRAKTSPERIODEN

Oppdragsavtalen inngås for perioden **01.01. – 31.12.18.**

Oppdragsavtalen for 2019 forhandles høsten 2018.

3 ØKONOMI – BETALING FOR TJENESTER

Nedenfor følger oversikt over aktuelle tjenester med tilhørende stipulert tidsbruk og budsjett:

Avtalen forutsetter følgende timesatser for 2018 med forbehold om godkjenning i styret representantskapet:

- Regnskapsrevisjon kr 930
- Forvaltningsrevisjon, gjennomsnitt kr 1.020
 - o Forvaltningsrevisjon revisor kr. 930
 - o Forvaltningsrevisjon oppdragsansvarlig kr 1.110

I oppdragsavtalen settes bestilte mindre undersøkelser, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll opp på bakgrunn av gjennomsnitt pris, mens avregningene gjøres på grunnlag av benyttet kompetanse.

Tjeneste	Timer	Timepris	Kroner
Regnskapsrevisjon			
Revisjon av kommunens			
1 årsregnskap	880	930	818400
2 Attestasjoner og revisjonsuttalelser	200	930	186000
4 Veiledning/bistand	30	930	27900
SUM 1-5	1110	930	1032300
Bestilte revisjonstjenester			
5 Erfaringer fra FR/SK	50	1020	51000
6 Forvaltningsrevisjon	500	1020	510000
7 Selskapskontroll	0	1020	0
SUM	550	1020	561000
Annet			
8 Møter i kontrollutvalg og kommunestyre	60	1020	61200
SUM	1720		1 654 500

Kommentarer:

- Tjenestene på linje 1-4 og 8 gjennomføres uten nærmere avtale.
- Tjeneste på linje 5 er bestilt med rapportering 1. eller 2. møte etter sommerferien.
- Tjenestene på linje 6-7 utføres etter særskilt bestilling av kontrollutvalget.
- Fakturering og betaling skjer i henhold til selskapsavtalen § 5. Selskapet skal fakturere sine tjenester ut fra reelt medgått ressursbruk på det enkelte oppdrag. Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og veiledning m.v. skal forhåndsavtales med den enkelte deltaker i en oppdragsavtale. Deltagerne skal innbetale 1/3 av forhåndsavtalt pris i 3 terminer, henholdsvis pr. 15.01., 15.05. og 15.09.
- Det er knyttet forutsetninger til stipulert tid innenfor revisjon av tjeneste 1 (revisjon av årsregnskapet) og tjeneste 2 (attestasjoner/revisjonsuttalelser):
 - Revisjon av årsregnskapet: Det forutsettes at årsregnskapet avlegges innen 15/2 og årsberetningen innen 31/3 i samsvar med bokføringsloven, kommuneloven og forskrift om årsregnskap og årsberetning. Sammen med årsregnskapet skal det framlegges underbyggende dokumentasjon som bekrefter kommunens balansetall samt avstemminger av balansen og de sammenhenger som ellers forventes å være i regnskapet. Videre skal Kontrolloppstilling over innberettete og registrerte beløp foreligge.

- o Attestasjoner/revisjonsuttalelser vedrørende kommunens momskompensasjonskrav, spillemiddelregnskaper m.m. forutsettes framlagt for revisor minimum 14 dager før innsendingsfristen. Det skal legges fram nødvendig dokumentasjon i form av talloppsett, regnskapsmateriale og eksempelvis tilsagn, ferdigattester etc. for at revisor skal kunne utføre jobben på en effektiv måte.

3 Dialog mellom revisjonen og kontrollutvalget

Formålet med dialogen mellom revisjonen og kontrollutvalget er at kontrollutvalget får en betryggende sikkerhet for at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Innenfor regnskapsrevisjonen skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget får en god forståelse av revisjonsmandatet, planlagte og gjennomførte revisjonshandlinger.

Innenfor bestilte revisjons tjenester skal revisor søke å sikre at kontrollutvalget og revisjonen har en lik forventninger til tjenesten, herunder lik forståelse av formålet med, rammene for og forventet nytte av bestillingen. Forvaltningsrevisjonsprosjektene skal gjennomføres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon med tilhørende veileder. Revisjonen skal informere om vesentlige endringer i premissene for bestillingene.

Kontrollutvalget utferdiger skriftlige bestillinger til bestilte revisjonstjenester.

4 RAPPORTERING

4.1 Formålet med rapporteringen

Revisjonens rapportering til kontrollutvalget skal sikre at kontrollutvalget får tilstrekkelig informasjon for å kunne påse at;

- Kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- Det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- Det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)
- Det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. (selskapskontroll)

4.2 Rapportering av revisjonsordningen

Oppdragsansvarlig revisor skal årlig rapportere at han/hun oppfyller kravet til uavhengighet.

Innlandet Revisjon IKS skal rapportere til kontrollutvalget at

- Nytilsatte revisorer oppfyller kravet til vandel
- Nye oppdragsansvarlige revisorer oppfyller kravet til utdanning og praksis

4.3 Rapportering av regnskapsrevisjonen

Formålet med rapporteringen er å gi kontrollutvalget en løpende orientering om revisjonsarbeidet som gir dem et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere at regnskapet blir revidert på en betryggende måte.

Oppdragsansvarlig revisor for kommunens årsregnskap rapporterer sitt arbeid årlig til kontrollutvalget slik (minimumskrav):

- Plan/revisjonsstrategi (høst)
- Statusrapport (vinter)
- Årsavslutning (vår)

Krav og forventninger til innholdet i rapporteringen av regnskapsrevisjonen er utdypet i vedlegg 1.

4.4 Rapportering av bestilte tjenester

Formålet med rapportering av tilleggstjenester, forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroller er å sikre at kontrollutvalget:

- Får levert de prosjektene som er bestilt
- Prosjektene er i henhold til bestilling
- Gjennomføring og rapportering skjer i henhold til kommunal revisjonsskikk og etablert og anerkjente standarder på området

Rapportering gjøres hovedsakelig muntlig etter behov i revisjonsprosessen og med skriftlig sluttrapportering med muntlig orientering. Forvaltningsrevisjonsprosjekter skal gjennomføres og rapporteres i henhold til standard for forvaltningsrevisjon RSK 001.

4.5 Økonomirapportering

Innlandet Revisjon IKS rapporterer til kontrollutvalget 1. og 2. tertial (30/4 og 31/8), i tillegg til en årsrapport (31/12).

Rapporteringen gjøres på samme nivå som oppdragsavtalen og oversendes kontrollutvalget senest en måned etter utløp av rapporteringsperioden. Tertialrapporteringene skal begrunne eventuelle vesentlige avvik mellom budsjett og prognose.

Uavhengig av tertialrapporteringen skal Innlandet Revisjon IKS løpende informere kontrollutvalget om forventede vesentlige avvik fra oppdragsavtalen.

6 ANDRE FORHOLD

Kommunen skal vederlagsfritt stille hensiktsmessig kontorplass og utstyr til disposisjon samt tilgang til nødvendig data.

Innlandet Revisjon IKS skal være medlem av NKRF og er derfor underlagt foreningsbasert kvalitetskontroll. Innlandet Revisjon IKS skal orientere kontrollutvalget om resultatene av kvalitetskontrollene.

Kontrollutvalget og sekretær skal ta eventuell kritikk av revisor eller revisjonen opp med Innlandet Revisjon IKS.

7 VEDLEGG TIL AVTALEN

Avtalen har følgende vedlegg:

- Vedlegg 1: Regnskapsrevisjon: Tjenesteleveranser - forventninger og krav

Gjøvik, xx. september 2017.

Roar Løken Lunder
Kontrollutvalgsleder

Gjøvik kommune

Björg Hagen
Daglig leder

Innlandet Revisjon IKS

SAK NR. 66/2017

Gjøvik kommune

KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT FOR 2018

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	12.10.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Oppdragsavtale med Innlandet Revisjon IKS for 2017

Ikke vedlagt (se egen sak)

FORSLAG TIL VEDTAK:

INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

Kontrollutvalgets budsjett for 2018 (ansvar 11020, tjeneste 1100) fastsettes med en økonomisk ramme på kr. 2 156 000, med utgangspunkt i følgende fordeling:

Konto	Konto	Beløp
10500	Trekkpliktige godtgjørelser	1 000
10800	Fast godtgjørelse	27 000
10801	Møtegodtgjørelse	50 000
10802	Tapt arbeidsfortjeneste	2 000
10990	Arbeidsgiveravgift	11 000
11001	Aviser, tidsskrifter, faglitteratur	12 000
11151	Bevertning møter	7 000
11205	Tjenestefrikjøp	20 000
11302	Mobiltelefon - ansatte	2 000
11500	Kursutgifter	32 000
11600	Kjøregodtgjørelse og diett	2 000
13709	Kjøp av tjenester fra private (kjøp av sekretærtjenester)	367 000
13750	Kjøp av revisjonstjenester (Innlandet Revisjon IKS)	1 655 000
17900	Internsalg	- 32 000
	NETTO	2 156 000

SAKSOPPLYSNINGER:

Spesielle regler om budsjettbehandlingen i kontrollutvalget:

Bakgrunn for saken er særbestemmelser om behandlingen av kontrollutvalgets budsjett, jf. § 18 i Forskrift om kontrollutvalg:

”Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.”

Med bakgrunn i lovverket utformes kontrollutvalgets vedtak som en innstilling til kommunestyret. Innstillingen kan behandles videre på følgende måter:

1. Egen sak til kommunestyret der kommunestyret tar eksplisitt stilling til kontrollutvalgets budsjetttramme forut for behandlingen av nytt budsjett for hele kommunen.
2. Rådmannen innarbeider innstillingen i sitt forslag til samlet budsjett for kommunen som legges frem for formannskapet senere i høst. Kontrollutvalgets budsjettforslag blir da en del av formannskapetets innstilling til kommunestyret. Informasjon om kontrollutvalgets forslag til egen budsjetttramme skal videre legges ved formannskapetets innstilling til kommunestyret, jf. forskrift om kontrollutvalg. God praksis tilsier at kommunestyret får kontrollutvalgets budsjett til særskilt behandling dersom formannskapet foreslår en lavere budsjetttramme for kontrollutvalget enn kontrollutvalgets eget forslag. Bakgrunnen for dette er at en eventuell reduksjon av kontrollutvalgets budsjett, foretatt av rådmannen og/eller formannskapet (som begge er underlagt tilsyn av kontrollutvalget), skal bli realitetsbehandlet av kommunestyret.

Budsjettforslag:

Nedenfor følger budsjettforslag for neste år. For sammenligningens skyld er årets budsjett medtatt sammen med regnskapstall fra de to foregående årene.

Konto	Konto	BUDSJETT-FORSLAG 2018	Budsjett 2017	Regnskap 2016	Regnskap 2015
10500	Trekkpliktige godtgjørelser	1 000	3 000	74	2 750
10800	Fast godtgjørelse	27 000	27 000	27 500	25 417
10801	Møtegodtgjørelse	50 000	50 000	32 900	19 200
10802	Tapt arbeidsfortjeneste	2 000	0	1 793	0
10990	Arbeidsgiveravgift	11 000	11 000	8 779	6 679
11001	Aviser, tidsskrifter, faglitteratur	12 000	12 000	20 760	2 000
11151	Beverting møter	7 000	7 000	8 762	6 846
11205	Tjenestefrikjøp	20 000	20 000	17 667	14 134
11302	Mobiltelefon - ansatte	2 000		1 600	472
11500	Kursutgifter	32 000	32 000	8 200	17 700
11600	Kjøregodtgjørelse og diett	2 000	2 000	1 128	344
12002	IT, programvare mv	0	0		
13709	Kjøp av tjenester fra private (kjøp av sekretærtjenester)	367 000	358 000	321 164	264 216
13750	Kjøp av revisjonstjenester (Innlandet Revisjon IKS)	1 655 000	1 614 000	1 420 530	1 004 240
15700	Momskompensasjon (utgift)				

17900	Internsalg	- 32 000	- 32 000	- 84 695	- 32 001
17901	Momskompensasjon – drift (inntekt)				
	NETTO	2 156 000	2 104 000	1 786 161	1 331 996

Kontrollutvalgets budsjettramme er økt med ca. 2,4 % fra fjoråret.

Kommentarer til budsjettpostene:

- **Trekkpliktig godtgjørelse:** Regnskapsført utgift i fjor er lagt til grunn for budsjetteringen.

- **Møtegodtgjørelse:**

I Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår 2015-2019 fregår følgende:

3.8 Kontrollutvalget

Lederen av kontrollutvalg får en fast årlig godtgjøring på kr. 27.500,-. Godtgjørelsen innbefatter forberedelse til og avvikling av møter i utvalget og øvrige oppdrag som har tilknytning til vervet - herunder representasjonsoppdrag, befaringer, kurs og konferanser. Leder og medlemmer av kontrollutvalget gis en møtegodtgjørelse på kr. 950,- pr møte.

Det budsjetteres med inntil 10 møter i året. Med en kostnad til møtegodtgjørelse på ca 5 000 pr møte gir dette totalt ca. kr. 50 000 på årsbasis. Sammen med leders fast godtgjøring gir dette totalbudsjett på kr. 77 000.

- **Tapt arb.fortjeneste:** Erfaring fra tidligere år er lagt til grunn for budsjetteringen.
- **Arbeidsgiveravgift:** 14,1 % av møtegodtgjørelse mv.
- **Aviser, tidsskrifter mv.:** Abonnement på ukeavisen Kommunal Rapport (5* 2000,-) og abonnement på fagtidsskriftet "Kommunerevisoren" (5* 350,-). Totalt kr. 12000
- **Beverting:** Enkel møteservering på hvert møte. Regnskapsført utgift tidligere år er lagt til grunn for budsjetteringen.
- **Tjenestefrikjøp:** Erfaring fra tidligere år legges til grunn.
- **Mobiltelefon ansatte:** Regnskapsført i fjor er lagt til grunn for budsjetteringen.
- **Kurs, opplæring:** Det budsjetteres med at alle 5 medlemmene kan delta på den årlige "Kontrollutvalgskonferansen" i regi av Norges Kommunerevisorforbund (ca. 6 500 pr. deltaker), jf. tidligere praksis. Totalt ca kr. 32 000.
- **Kjøp av tjenester fra andre (sekretærtjenester):**
Kommunene i Gjøvik- og Hadelandsregionen (8 kommuner) har inngått en felles avtale om kjøp av sekretærtjenester for perioden 2017-2020 (4 år) med opsjon ytterligere to år.

Avtalen som er inngått er en rammeavtale, dvs. at oppdragene til sekretær utelukkende styres av kontrollutvalgets aktivitet (planlegging/gjennomføring av møter og behov for saksforberedende arbeid).

Budsjettert beløp er basert på erfaringer tidligere år og et påslag for prisstigning (ca 2,5 %). Tjenesten er i tillegg styrket noe med bakgrunn i ønske om økt aktivitet og redusert sårbarhet i sekretariatet gjennom involvering av innleid person. Dette er forankret i den inngåtte avtalen mellom kontrollutvalget og sekretariatet og gjennom vedtak i kontrollutvalget tidligere i 2017 om å bl.a. involvere innleid person på følgende to områder:

- Oppfølging av politiske vedtak
- Eksterne tilsyn (oversikt over og oppfølging av gjennomførte tilsyn fra eksterne tilsynsmyndigheter overfor kommunen)

- **Kjøp av tjenester fra interkommunalt selskap (Innlandet Revisjon IKS):**

Kontrollutvalget er delegert myndighet fra kommunestyret til å inngå avtale om kjøp av tjenester fra Innlandet Revisjon IKS. Det vises til godkjent oppdragsavtale for neste år (jf. egen sak) der det er stipulert bruk av 1720 timer til ulike revisjonsaktiviteter. Samlet utgjør dette kr. 1 654 500. Dette er en økning på ca 2,5 % fra fjoråret. Timeprisene i selskapet er holdt uendret fra fjoråret, mens antall timer til kjøp av forvaltingsrevisjonstjenester er økt fra 510 til 550.

- **Merverdiavgift:**

Merverdiavgift regnskapsføres både som en utgift og en inntekt og får derfor ingen regnskapsmessig virkning. Kommunen budsjetterer ikke momskompensasjonen. Kompensasjonsberettiget merverdiavgift fremkommer derfor ikke i budsjettet.

Gjøvik kommune**OPPFØLGING AV REVISJONSRAPPORT – UTBETALING AV TILSKUDD TIL PRIVATE BARNEHAGER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	12.10.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Svar på revisjonsrapport – utbetaling av tilskudd til private barnehager (brev av 02.10.17 fra rådmannen til kontrollutvalget)

Vedlagt:

Ja

FORSLAG TIL VEDTAK:

Rådmannens oppfølging av revisjonsrapporten, herunder gjennomført risikovurdering og prosedyrebeskrivelse, tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Saken er en oppfølging av revisjonsrapporten «Utbetaling av tilskudd til private barnehager», jf. kontrollutvalgets oppgave slik det fremgår av forskrift om kontrollutvalg:

*§ 12. Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporter**Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp.**Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.*

Revisjonsrapporten ble behandlet i kommunestyrets møte den 28.09.2017 der kontrollutvalgets innstilling i saken ble enstemmig vedtatt:

VEDTAK:

1. Kommunestyret tar til orientering at Innlandet Revisjon IKS har gjennomgått feil utbetaling av tilskudd til private barnehager i 2015 og 2016 ved å kartlegge og forklare hvorfor feilen oppstod og å vurdere kommunens kvalitetssikrings- og kontrollrutiner. Dette som oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 143/16 der kontrollutvalget ble bedt om å *«gå grundig inn i sakens ulike sider.»*
2. Kommunestyret merker seg at revisjonsrapporten støtter rådmannens tidligere gjennomførte internrevisjon og rapportering av hendelsen.
 - o Feilen i 2016 skyldes at det ble gjennomført dobbel inflasjonsjustering. Årsaken var feil i regnearket som ble benyttet.
 - o Feilen i 2015 er mer sammensatt, men skyldes også feil i det benyttede regnearket.
3. Kommunestyret tar til orientering at revisjonsrapporten konkluderer med at det er etablert tilfredsstillende rutiner for beregning av tilskudd til private barnehager i 2017.
4. Kommunestyret støtter revisjonsrapportens anbefalinger og ber rådmannen sørge for at følgende tiltak iverksettes:
 - Utarbeide skriftlig rutine for beregning av tilskuddet til private barnehager basert på en gjennomgang og vurdering av risiko.
 - Etablere rutiner for kontroll med og sikring av selve regnearket (før beregningene starter), kontroll med data som legges inn i regnearket og kvalitetssikring av beregningene. Rutinene bør sikre nødvendig arbeidsfordeling gjennom tydeliggjøring av hvem som har ansvar for beregninger, kontroll, attestasjon og anvisning.

Vedlagt saken følger rådmannens oppfølging av revisjonsrapporten.

Som det fremgår av vedlagte dokumenter foreligger dokumentasjon for gjennomført risikovurdering og prosedyre for utbetaling av tilskudd til private barnehager.

Med bakgrunn i den fremlagte dokumentasjonen er revisjonsrapporten fulgt opp på tilfredsstillende måte.

Magnus Mathisen

Deres ref.:

Vår ref.:

17/1089 - 4 / BKA

Dato:

02.10.2017

Svar på revisjonsrapport - utbetaling av tilskudd til private barnehager

Herved oversendes Risikovurdering og prosedyre for utbetaling av tilskudd til private barnehager.

Med hilsen

Kirsten Aune
Barnehagesjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Vedlegg

2017 ROS Tilskudd til private barnehager
2017 Prosedyre Tilskudd til private barnehager

1392295	02.10.2017
1392296	02.10.2017

Mottakere

Magnus Mathisen

Skjema for risikovurdering (Identifisere, vurdere og tiltak/kontroll matrise)

(Grå felter skal fylles ut)

Tjenesteområde/seksjon/avdeling: AFT / OPPVEKST					Deltakere: Jan Ove Moen, Hilde Horten og Randi E. Hauge								Dato:								
Velg område/arbeidsprosess: Beregning av tilskudd til private barnehager					Hvor galt kan det gå? (Vurdering av iboende risiko)			Hva har vi gjort for å unngå at det går galt? Beskrevet praksis			Er det nok? Kontrollrutiner					Ansvarlig:	Frist:				
Hva kan gå galt? Utgang- og utbetaling av tilskudd blir feil					Vurdert risiko uten etablert tiltak/kontroller			Etablerte kontroller/tiltak for å redusere risiko		Rest risiko ved etablert kontroll		Hvilke nye kontroller/tiltak bør iverksettes/etableres			Rest risiko ved etablering av nye tiltak						
Identifisert risiko:					S	K	R			S	K	R						S	K	R	
1	Fjorårets regneark lagres for ny beregning. Inneholder feil som ikke blir korrigert.				2	3	6	Korrigeres iht kjente endringer av rådgiver øk.stab			2	3	6	Formlene i regnearket kontrolleres gjennom å beregne med utgangspunkt i et rundt tall. Regnearket låses på forskjellige stadier. Etablere kontrollformler og avstemmingsoversikter i selve regnearket. Vurdere å lage nytt regneark. Regnearket oppdateres fortløpende med alle endringer. Innføring av endringslogg.			1	3	3	JOM	5.mai
2	Endringer i forskriften bekjentgjøres sent eller tolkes feil. (Vi finner dette på Udir sin hjemmeside gjennom høsten og i statsbudsjettet)				3	3	9	Søker aktivt etter oppdateringer og kommuniserer i regionalt nettverk, spør evt. Fylkesmannen. Deltar på Fylkesmannens samlinger.			2	2	4								
3	At barnegruppene for de kommunale barnehagene				1	3	3	Legges inn en gang og kontrolleres på et senere			1	3	3	Låser etter registrering.			1	3	3		

	ikke er korrekt.				tidspunkt.Legg inn i prosedyre. (Legges inn av barnehagerådgiver, hentes fra Basil (felles rapporteringsportal per 15.12. hvert år for alle barnehager) og legges inn på fanebladene for hvert av de to årene)									
4	Feil i regnskapsgrunnlag	2	3	6	Kontering, attestasjon og anvisning foretas av de som produserer tjenesten	1	3	3	Avstemming mot KOSTRA-funksjoner foretas samtidig med sats-beregning	1	2	2		
5	At Regnskapstallene indeksreguleres feil. (iht statsbudsjettet)	1	3	3	Melde til FM at UDIRs sider må få bedre oppdatering.	1	3	3	Påse at riktig indeks er lagt inn og at denne oppdateres i riktige celler.	1	3	3		
6	At byggeåret for de private barnehagebyggene som legges inn og oppdateres i faneblad «Tilskudd private» linkes til feil sats.	1	3	3	Linkes av bhg.rådgiver	1	3	3	Kontrolleres av øk.rådgiver	1	3	3		
7	At tilskuddsberegningen ikke gjennomgås i møte mellom barnehagerådgiver, økonomirådgiver og økonomisjef når alle beregninger er gjort ferdig.	1	3	3	Dette er dagens praksis	1	3	3	Ha jevnlig møter for å kvalitetssikre tallene og beregningene.	1	3	3		
8	At bekjentgjøring av satser ikke er ferdig til fristen 31.oktober.	1	2	2										
9	At utbetalingen ikke foregår i forkant av hvert tertial (januar, mai og september) som vi har forpliktet oss til.	1	2	2										
10	Vedtaket er vanskelig å forstå.	3	2	6					Vedtaksmaal forenkles og noe av info vurderes overført til excel og som vedlegg.	1	2	2		

									Invitere barnehageeiere til infomøte om innhold i vedtak.					
11	De som jobber med beregning blir syke	1	3	3	Hovedberegning foregår i perioden mai - juni. Økonomistab har back-up på kompetansen.	1	2	2						
12	Manglende juridisk kompetanse	2	3	6					Vi benytter KS mer aktivt i fortolkning. Bygge opp juridisk forvaltningskompetanse på området	1	3	3		
13	Manglende økonomisk kompetanse	1	3	3	Ivaretas ved at minst 2 i øk-avd. har kunnskap om området.									

Sannsynlighet (S) x Konsekvens (K) = Risiko (R)

Navn på dokument

Søkeord

Forfattere person(er):

Gjelder for avdeling:

Søkbar for andre Ja/Nei:

Revisjonsdato:

Synlig etter revisjonsdato Ja/Nei:

Kan skrives ut Ja/Nei:

Deltakere høringsgruppe:

Innlagt i postkasse dato (gjelder kun for HO):

Innlagt av (gjelder kun for HO):

Kulepunkter viser eksempler på hva som beskrives i prosedyren.

Fjern punktene før ferdigstilling av prosedyren.

NB! Husk å "lagre som" i egen mappe.

Prosedyre tilskudd til private barnehager

Prosedyre - tilskudd til private barnehager

1. Kvalitetsmål/hensikt

- Prosedyren skal sikre at Gjøvik kommune beregner og utbetaler korrekt offentlig tilskudd til private barnehager

2. Gjelder for/målgruppe

- Prosedyren gjelder for økonomisjef og barnehagesjef

3. Ansvar

- Hvem eier/har ansvaret for prosedyren: tjenesteområde, seksjon, avdelingsnivå
- Dette er et samarbeid mellom ledere i tjenesteområdene Barnehage og Økonomi
- Hvilke funksjon har ansvaret for å utføre/følge opp oppgaven som beskrives i prosedyren

4. Definisjoner

- Er det behov for å forklare begreper som brukes i prosedyren
- Eks: henvises det til andre fagsystemer eller web baserte løsninger

5. Beskrivelse/utførelse

HANDLINGER	ANSVAR
Fjorårets regneark lagres før ny beregning påbegynnes	Økonomisjef
Formlene i regnearket kontrolleres	Økonomisjef
Regnearket låses på flere stadier	Økonomisjef
Etablere kontrollformler i regnearket	Økonomisjef
Etablere avstemmingsoversikter i regnearket	Økonomisjef
Regnearket oppdateres fortløpende med alle endringer som kommer. Det følges aktivt med på hjemmesidene til UDIR, Kunnskapsdepartementet, Fylkesmannen, KS og PBL	Barnehage- og økonomisjef
Det føres endringslogg i regnearket med hvem som gjør hvilke endringer	Økonomisjef
Barnegruppene i kommunale barnehager registreres inn iht.	Barnehagesjef

forskriften. Tallene hentes fra Årsrapportene pr. 15.desember aktuelle år og cellene låses.	
Regnskapsgrunnlag hentes fra Visma	Økonomisjef
Beregningsgrunnlaget gjennomgås med utgangspunkt i forskriften og kjente endringer.	Barnehage- og økonomisjef
Barnegruppene i private barnehager kontrolleres og låses	Barnehagesjef
Regnskapstallene indeksreguleres med deflator som gis i statsbudsjettet	Økonomisjef
Satser for kapitaltilskudd hentes fra statsbudsjettet og legges inn i regnearket	Barnehagesjef
Barnehagens byggeår linkes mot riktig sats	Barnehagesjef
Celler med byggeår og riktig kapitalsats kontrolleres og låses	Økonomisjef
Det avholdes møte med øk. rådgiver, øk. sjef og bhg. rådgiver for gjennomgang av regnearket og fastsetting av neste års satser	Økonomisjef
Vedtak om satser for neste år skrives i henhold til vedtaksmal og Excel-ark med beregning følger vedtaket. Frist for dette er 31.oktober	Barnehagesjef
Vedtaket signeres av	Kommunalsjef Oppvekst
Det opprettes et bilag i Excel for hva som skal utbetales. Dette oversendes regnskap for effektivering	Økonomi
Utbetaling foregår forskuddsvis pr. tertial (i begynnelsen av januar, mai og september)	Regnskap

Kommunens beregning av søskenmoderasjon

- Søskenmoderasjon til private barnehager - barnehagerådgiver sender ut rapport i november hvert år på barnehagens søsken per 15.12. for kontroll. Når barnehagene har bekreftet rapporten, evt. også korrigert legges kostnader per barnehage inn på fanebladet «Søskenmoderasjon». Dette danner grunnlag for barnehagens tilskudd på tapt søskenmoderasjon i kommende år. Dette er regulert i egen forskrift.
- Utbetalingen foregår i forkant av hvert tertial (januar, mai og september).

Kommunens beregning av fradrag foreldrebetaling

- Vedtak fattes av kommunen og barnehagene mottar kopi og sørger for at foreldrebetalingen reduseres i henhold til vedtak.
- Refusjonskrav fra de private barnehagene sendes kommunen 3 ganger i året.

6. Referanser

- www.lovdato.no
- www.basil.no
- www.udir.no
- www.fylkesmannen.no
- www.regjeringen.no

7. Arkiv

- Vedtakene med grunnlagsdokumentene (Excel) arkiveres i Websak på hver barnehages samsak for gjeldende år.

SAK NR. 68/2017

Gjøvik kommune

REFERATSAKER

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	12.10.2017	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	
1. Fritak fra politiske verv – endring av medlemmer i kontrollutvalget mv (vedtak i kommunestyret 28.09.2017, sak 90/2017)	Vedlegg 1
2. Sak i kontrollutvalget i Vestre Toten kommune vedr. Horisont Miljøpark IK (tidligere GLT-Avfall IKS): • Vedtak i møte den 13.06.2017 • Vedtak i møte den 22.09.2017	Vedlegg 2 Vedlegg 3
3. Diverse avisartikler	Vedlegg 4
4. Neste møte: Tidspunkt/saksliste	Muntlig orientering

FORSLAG TIL VEDTAK:

Referatsakene tas til orientering.

GJØVIK KOMMUNE
Service og arkiv

VEDLEGG 1

Kontrollutvalget

Deres ref.:

Vår ref.:

17/8289 - 4 / UAVE

Dato:

03.10.2017

Fritak fra politiske verv - endring av medlemmer i Kontrollutvalget, utvalg for Kultur og teknisk og kommunestyret

Kommunestyret- 90/2017, har i møte 28.09.2017 fattet følgende vedtak:

Irene Kalrasten fritas fra politiske verv i Kommunestyret og Kontrollutvalget ut valgperioden.

Som nytt medlem i Kontrollutvalget velges Jorun Alice Lilleeng.

Nytt medlem i utvalg for Kultur og Teknisk - Elin Joløkken. Nytt varamedlem i utvalget Anne Helene Ekern.

Enstemmig vedtatt.

Olav Henning Ødegård rykker opp som fast medlem i kommunestyret.

Med hilsen

Anne Kristin Vestrum
Konsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Mottakere

Anne Helene Ekern

Østre Totenveg 115

2816

GJØVIK

Kontoradr.: Kauffeldsplass 1
Postadr.: Postboks 630, 2810 Gjøvik
E-post: postmottak@gjovik.kommune.no

Tlf: 61 18 95 00

Bank: 6177 05 46809
Foretaksnr.: 940 155 223
Hjemmeside: www.gjovik.kommune.no

Vedtak i kontrollutvalget i Vestre Toten kommune – møte den 13.06.2017:

SAK NR. 29/2017

**SELSKAPSKONTROLL: GLT-AVFALL IKS OG
AVTALEN MED RENONORDEN AS OM
SØPPELHÅNDTERING**

Fra behandlingen:

Saken ble enstemmig satt på saksliste med bakgrunn i medieomtale av RenoNorden AS. Følgende ble presentert på møtet:

- RenoNorden AS i økonomiske problemer.
- Arbeidstilsynets rapport etter tilsyn med RenoNorden AS avdeling Hamar.

Vedtak, enstemmig:

1. Kontrollutvalget ber om å få seg forelagt den inngåtte avtalen med RenoNorden AS om søppelhåndtering i Gjøvikregionen.
2. Sekretær bes om å ta kontakt med Felles innkjøpsenhet og kartlegge eventuell oppfølging av avtalen.

Vedlegg 3

Gjøvik, 27. september 2017.

J.nr./referanse: 15-17/VT/ks

Horisont Miljøpark IKS
(e-post)

Att.: Daglig leder Stein Giæver

**Melding om vedtak i kontrollutvalget i Vestre Toten. Sak:
HORISONT MILJØPARK IKS (TIDL. GLT-AVFALL IKS): INNGÅELSE
OG OPPFØLGING AV AVTALE MED RENO NORDEN AS**

Kontrollutvalget i Vestre Toten kommune behandlet saken i sitt møte den 22. september 2017 som sak 35/2017.

Kontrollutvalgets vedtak i saken oversendes herved til orientering.

Det ble fattet følgende vedtak (enstemmig):

1. Informasjon om gjennomført anbudsprosess og inngått kontrakt mellom Horisont Miljøpark IKS (tidligere GLT-Avfall IKS) og RenoNorden AS om innsamling og transport av husholdningsavfall i regionen, tas til orientering.
2. Kontrollutvalgets gjennomgang av anbudsprosessen og inngått avtale indikerer ikke at det foreligger noen form for prisdumping fra RenoNorden AS sin side, og at Horisont Miljøpark AS gjennom dette burde være spesielt aktsom i kontraktsinngåelsen mht. arbeidslivskriminalitet/sosial dumping.
3. Kontrollutvalgets har gjennomgått avtalen som er inngått mellom GLT-Avfall IKS (nå: Horisont Miljøpark IKS) og RenoNorden AS, undertegnet den 9. desember 2016. Kontrollutvalget stiller spørsmål om det burde vært tatt inn tydelige kontraktbestemmelser rettet mot arbeidslivskriminalitet i det overliggende avtaledokumentet, i tillegg til at dette ligger som en del av kravspesifikasjonen.
4. Kontrollutvalget vil følge opp selskapets arbeid med å forhindre sosial dumping ved en eventuell ny konkurranseutsetting av innsamling og transport av husholdningsavfall i regionen.

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen
for utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi:

- Kontrollutvalgets leder Asgeir Sveen
- Gjøvik kommune v/leder felles innkjøpsenhet Thore Amundsen
- Kontrollutvalget i Gjøvik kommune, Østre Toten kommune, Nordre Land kommune og Søndre Land kommune